

Дзіву даеся, калі бачыш, колькі простых і вельмі карысных рэчаў можна зрабіць для дзетак з дрэва. Гэта і пазлы, на якіх можна вывучаць гарады і вобласці нашай краіны, і лато, і даміно, і музычныя інструменты. **СТАР 3**

Сёлета спаўняецца 50 гадоў з моманту заснавання вядомай беларускай фабрыкі зрабці для дзетак з дрэва. Гэта і пазлы, на якіх можна вывучаць гарады і вобласці нашай краіны, і лато, і даміно, і музычныя інструменты. **СТАР 4**

Удзельнікі звяздоўскага конкурсу «Хто каго?» мала таго, што вучаць вершы, дык яшчэ і пішуць — прымушаюць працаваць свае звыліны. Ад чаго (яны на сабе заўважлі) нармалізуецца ціск, падымаецца настрой. **СТАР 8**

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Уладзімір Пуцін зробіць візіт у Беларусь 31 мая

Прэзідэнт Расійскай Федэрацыі Уладзімір Пуцін зробіць візіт у Беларусь 31 мая, паведамляе БЕЛТА.

У БЕЛАРУСІ СТВОРАНЫ ЗАКАНАДАЎЧЫЯ ЎМОВЫ ДЛЯ ПРЫХОДУ ЗАМЕЖНАГА КАПІТАЛУ Ў СФЕРУ ЭНЕРГЕТЫКІ

Тарыфы на электраэнергію для прамысловых прадпрыемстваў будучы зніжаны ў Беларусі з 1 студзеня 2013 года. Аб гэтым заявіў першы намеснік прэм'ер-міністра Уладзімір Сямашка на пленарным пасяджэнні Беларускага прамысловага форуму, перадае БЕЛТА.

«З 1 студзеня наступнага года мы пойдзем на зніжэнне тарыфаў на электраэнергію, паколькі цяпер падшлі да небяспечнай мяжы, сёння 1 кВт.гадз каштуе 13,71 цэнта. А гэта ў сярэдне-еўрапейскі ўзровень тарыфаў для правытворцаў, мы не можам дапусціць далей, каб прамысловасць напружвалася», — сказаў першы віцэ-прэм'ер.

Уладзімір Сямашка адзначыў, што пры падрыхтоўцы праекта бюджэту і макрапрагнозу на наступны год узнімаецца пытанне аб тым, як спрацоўваць прадпрыемствы. Аднак яны ў сваю чаргу задаюць пытанне, якімі будучы ўмовы гаспадарання ў наступным годзе, якімі будучы тарыфы на энерганосбіты, сказаў ён.

Асновай для зніжэння тарыфаў на электраэнергію для прамысловых спажываўцаў стане адыход ад перакрываваанага субсідзіравання ў электраэнергетыцы. «Цяпер у нас вялікае перакрываваанае субсідзіраванне, мы будзем рухацца па меры росту зарплат да яго ліквідацыі», — растлумачыў першы віцэ-прэм'ер. Якімі будучы дакладна тарыфы на электраэнергію для прамысловых прадпрыемстваў у наступным годзе, будзе вядома да канца чэрвеня.

Беларусь павінна быць гатовая да павышэння цаны на расійскі газ, лічыць Уладзімір Сямашка.

«Мы павінны быць гатовы да павышэння цэн на газ і павінны выкарыстоўваць існуючую газавую паўзу для ўняцця энегаэфектыўнасці эканомікі краіны», — сказаў першы віцэ-прэм'ер.

Паводле слоў Уладзіміра Сямашкі, Расіі неабходны вялікія сродкі для развіцця газавой сферы. «Паводле ацэнкі, толькі для асваення Ямала трэба ўкладзіць \$150-180 млрд, а гэта значыць \$25-30 млрд штогод», — сказаў ён. Таму Расія будзе павышаць унутраныя цэны на газ. «Расія будзе выводзіць унутраныя цэны на роўнадаходны, калі так — будучы істотна расці цэны на газ і для Беларусі», — дадаў ён.

«Цяпер газ Беларусі абыходзіцца танна — па цане \$165,6, аднак газавая паўза не будзе доўгай», — падкрэсліў першы віцэ-прэм'ер. У сувязі з гэтым ён заклікаў вытворцаў прымаць меры па павышэнні энегаэфектыўнасці і энегазберажэнні.

У заканадаўчай практыцы Беларусі адбыліся істотныя зрухі для прыходу замежнага капіталу ў сферу энергетыкі. Першы віцэ-прэм'ер адзначыў, што за няпоўныя 15 гадоў ВУП Беларусі вырас у 2,5 раза, пры гэтым валавое спажыванне паліўна-энергетычных рэсурсаў павялічылася толькі на 10 працэнтаў. «Гэта надзвычайна дорагі і значны вынік», — адзначыў ён. Таксама істотны вынік дасягнуты ў частцы зніжэння энегаёмкасці ВУП.

Дасягнутыя вынікі пацвярджаюць, што ў Беларусі праводзіцца сістэмная работа ў сферы энегазберажэння і энегаэфектыўнасці, падкрэсліў першы віцэ-прэм'ер. «Мы, безумоўна, дабіліся добрага выніку, але яшчэ ёсць значны рэзерв», — адзначыў Уладзімір Сямашка. Паводле яго слоў, гэта датычыцца ў першую чаргу мадэрнізацыі асноўных фондаў беларускай энегаістэмы, што даць магчымасць знізіць затраты паліва на выпрацоўку электраэнергіі.

«Нам ёсць куды рухацца, але для гэтага мы павінны ўкладваць грошы», — адзначыў першы віцэ-прэм'ер. На ўсе праграмы энегазберажэння за мінулы год у Беларусі было накіравана \$1,3 млрд, пры тым, што ў Расіі гэта лічба складала \$1,6 млрд. «Але гэта не значыць, што мы павінны шукаць толькі свае крыніцы, прыбытак прадпрыемстваў, прыбытак энегаістэмы, нацыянальнага беларускага капіталу, я заклікаю да таго, каб прыходзіў замежны капітал і ў тым аб'ёме выглядае рэалізоўваць свае патэнцыяльныя магчымасці», — падкрэсліў ён.

Беларусь зацкаўлена ў стварэнні альянсу МА3а і КамА3а на ўзаемавыгадных умовах. Першы віцэ-прэм'ер раскасаў, што пытанне аб перспектывах аб'яднання МА3а і КамА3а ў холдынг «Расбелгаўт», а таксама партнёрства двух прамысловых гігантаў будзе ў маі разгледжана на пасяджэнні Прэзідыума Саўміна. «Там мы будзем ужо нешта прапаноўваць», — сказаў ён. Пакуль бакі вядуць перагаворы. «Яны няпростае, бо ў нас розныя пазіцыі — прадавец хоча прадаць даражэй, пакупнік — купіць танней», — дадаў Уладзімір Сямашка. **СТАР 2**

ПА ДАРОГАХ ДЗЯЦІНСТВА

Мікалай МАРТЫНАЎ, член Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, генеральны дырэктар СТАА «Марка»:

«Нельга проста даць зарплату \$500. Яе неабходна зрабіць, а для гэтага трэба стварыць работніку такія ўмовы, каб расла прадукцыйнасць яго працы. Менавіта таму так важныя мадэрнізацыя вытворчасці, тэхнічнае пераўзбраенне, асваенне новых відаў прадукцыі. Тут вядучая роля належыць кіраўніку, які павінен быць актыўным, інавацыйна думачым».

НАДВОР'Е СЁННЯ

Брэст	+ 10
Віцебск	+ 21°
Гомель	+ 19°
Гродна	+ 11°
Магілёў	+ 18°
Мінск	+ 19°

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 17.05.2012 г.

Долар ЗША	81 70,00 ▲
Еўра	103 70,00 ▼
Рас. руб.	264,00 ▼
Укр. грыўня	1014,59 ▲

Старшыня Віцебскага аблвыканкама Аляксандр КОСІНЕЦ:

«ПАТРАБУЙ МАКСІМАЛЬНАЕ — АТРЫМАЕШ ЖАДАНАЕ»

У апошнія некалькі гадоў эканоміка Віцебшчыны развіваецца дынамічна. Тут ствараюцца прынцыпова новыя вытворчасці, расце экспарт тавараў і паслуг, набірае тэмпы сельская гаспадарка. А сам Віцебск настолькі папрыгажэў, што тыя, хто не быў тут даўно, прыемна здзіўляюцца пераменам. Не сакрэт, што вобласць многага дабілася дзякуючы ініцыятыве губернатара, які з'яўляецца «генератарам» многіх ідэй. **Старшыня Віцебскага аблвыканкама Аляксандр КОСІНЕЦ адказаў на пытанні «Звязды».**

— **Па выніках мінулага года ў вобласці захавана станоўчая дынаміка ў сацыяльна-эканамічных развіццях. Якія задачы вы лічыце прыярытэтнымі сёння? Ці паўплываю на планы наступствы фінансавога крызісу?**

— Так, летася ўмовы гаспадарання змяніліся. Але дэвальвацыя беларускага рубля, зніжэнне даступнасці крыўтных рэсурсаў з-за павышэння стаўкі рэфінансавання і скарачэнне магчымасцяў унутраных інвестараў з-за росту цэн не змянілі галоўную мэту сацыяльна-эканамічнага развіцця вобласці — рост дабрабыту і паліпшэнне умоў жыцця насельніцтва.

У 2011 годзе вобласць забяспечыла значны прырост практычна па ўсіх даведзеных прагнозных паказчыках, у тым ліку па ўдзельнай вазе затрат на набыццё машын, абсталявання і транспартных сродкаў, рэнтабельнасці продажу ў арганізацыяў сельскай гаспадаркі, мэтавым экспарце тавараў і паслуг, салыда знешняга гандлю таварамі і паслугамі.

— **Але вобласць прымае больш высокі абавязальнасць, чым устаноўлена прагнозных паказчыкамі, якія даводзіцца ўрада. Чым гэта падмацавана? На чым грунтуецца ўпэўненасць, што іх выка-**

ці валавой прадукцыі сельскай гаспадаркі, рознічным тавараабароце, будаўніцтве жылля, інвестыцыях у асноўны капітал, прыцягненні прамых замежных інвестыцый на чыстай аснове, знешнеэканамічнай дзейнасці і гэтак далей.

Такі падыход дае добры эффект. Напрыклад, па выніках першага квартала гэтага года вобласць заняла лідзіруючыя месцы сярод рэгіёнаў рэспублікі па тэмпах росту валавога рэгіянальнага прадукту, вытворчасці прамысловай прадукцыі, рознічным тавараабароце, інвестыцыях у асноўны капітал па падначаленых аблвыканкаму арганізацыях, удзельнай вазе затрат на набыццё машын, абсталявання, транспартных сродкаў у агульным аб'ёме інвестыцый у асноўны капітал, экспарту тавараў і паслуг, салыда знешняга гандлю таварамі (без уліку нафты і нафтапрадуктаў).

Калі перад людзьмі паставіць канкрэтную задачу і вызначыць шляхі яе вырашэння, атрымаеш чаканы вынік. Гэта звычайнае правіла паспяховага кіраўніцтва. **СТАР 2**

У БЕЛАРУСІ З'ЯВІЛАСЯ ДЫЗПАЛІВА ЕЎРА-5

На беларускіх АЗС з учарашняга дня можна набыць дызельнае паліва самага высокага еўрапейскага стандарту якасці Еўра-5, паведамлілі БЕЛТА ў прэс-службе канцэрна «Белнафтахім». З 16 мая 2012 года гэты прадукт на беларускіх АЗС прапануецца пад гандлёвай маркай «Дызельнае паліва Еўра-5», ва ўсіх жыхароў і гасцей Беларусі з'явілася магчымасць набыць паліва еўрапейскага класа. Цана на яго ўстаноўлена ў памеры В7600 за 1 літр. Увесь аб'ём дызельнага паліва выпускаецца на беларускіх НПЗ і адпаведнасць з высокімі экалагічнымі стандартамі Еўра-4 і Еўра-5 да гэтага часу больш якасны від дызельнага паліва Еўра-5 рэалізоўваўся на экспарт.

РАСПАЧАЛОСЯ ПАЛЯВАННЕ НА КАЗУЛЮ

У краіне распачаўся сезон індывідуальнага трафейнага і селекцыйнага палявання на еўрапейскую казулю. Доўжыцца ён будзе да 30 верасня.

На працягу сутак дазваляецца зброевае паляванне, паляванне з засады і з падыходу на дарослыя самцоў казулі, а таксама селекцыйных жывёл любога ўзросту, — нагадалі ў прэс-службе Міністэрства лясной гаспадаркі палажэнні Правілаў вядзення паляўнічых гаспадаркі і палявання.

Нагадаем, што з пачатку месяца дазволена і трафейнае, і селекцыйнае паляванне на дзіка. Здабываць можна як дарослыя самцоў, старэйшых за два гады, так і маладняк да двух гадоў любога полу. Дарэчы, згодна з папярэднімі звесткамі сёлеташняга зімовага ўліку, колькасць дзікоў у краіне складала каля 80 тысяч асобін, еўрапейскай казулі — крыху менш за 73,5 тысячы асобін.

Сяргей РАСОЛКА.

ОАО «БПС-Сбербанк» уведомяе вкладчыкаў, размешчываючых грошы ў срочны банкскі депозит у іностраннай валюце «Дынамічны» на 1 год, о неабходнасці распорядыцца ими в связи с прекращением с 30.06.2011 пролонгации депозита.

Лицензия Национального банка Республики Беларусь № 4 от 10.10.2011 года на осуществление банковской деятельности. УНП 100219673. ОАО «БПС-Сбербанк».

ХРОНІКА АПОШНІХ ПДЗЕЙ

КОЛА І ІНШЫЯ НАПОІ З КАФЕІНАМ — ЦІХІЯ ЗАБОЙЦЫ СУЧАСНАГА ЧАЛАВЕКА

Напоі, якія змяшчаюць кафеін, небяспечныя, заяўляюць спецыялісты. Гэта пацвярджае той факт, што прамернае спажыванне колы забіла 30-гадоваму жыхару Велінгтона, Наташу Харыс, перадае InoPressa. У жанчыны дзённасталвалі сардэчную недастатковасць. Як піша Der Spiegel, смеротнай дозай лічацца каля 10 грамаў кафеіну. У кубку моцнай кавы можа змяшчацца прыкладна 80 міліграмаў. Значыць, выпіўшы некалькі дзясяткаў літраў кавы, дарослы чалавек рызыкуе памерці. Дзясятая доля смеротнай дозы дае такаідрэно, павышэнне ціску, арытміі, праблемы з кровазваротам. А мляоснасць — натуральнае рэакцыя арганізма, які спрабуе вывесці яд. Па статыстыцы, смерці з прычыны злжжывання кафеінама рэдка, але здараюцца з зайдзронай рэгулярнасцю. У асаблівай небяспечны асобы з хранічнымі захворваннямі і тыя, хто не ведае аб сваіх хваробах.

ГРЭЦЫЯ ВЫЗНАЧЫЛАСЯ З ДАТАЙ ВЫБАРАЎ, ЕЎРА АБНАВІЎ МІНІМУМ ЗА 4 МЕСЯЦЫ

Лідары палітычных партыяў Грэцыі вызначыліся з датай новых парламенцкіх выбараў — яны пройдуць 17 чэрвеня. Грэчаскія палітыкі пасля выбараў 6 мая не дамовіліся аб фарміраванні ўрада, пасля чаго прэзідэнт вырашыў прызначыць новыя выбары.

ІЛЬГОТНАГА ПДВ НА ПРАДУКТЫ Ў ЛІТВЕ НЕ БУДЗЕ

Парламент Літвы прагаласаваў супраць увядзення новых ільгот ПДВ, выключыўшы з гэтага пераліку толькі лгтыты ў дачыненні да друку і грамадскага транспарту. Парламент Літвы адхіліў прапанову ўвесці новыя лгтыты ПДВ для білетнаў на культурныя і спартыўныя мерапрыемствы, у музеі і галерэі, паркі і заапаркі, гасцінічныя паслугі, усе прадукты харчавання, дзіцячыя аўтаматбілы сядзенні і веласпедныя шлемы. Увядзенне лгтытнага тарыфу для друкаваных выданняў і транспартных паслуг, прапанаванае прэзідэнтам Даліа Грыбаўскайтэ, будзе вырашацца пазней — пасля таго, як сваё заключэнне па гэтым пытанні дасць урад Літвы.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

БОЛЬШ ЗА ПАЛОВУ НАСЕЛЬНІЦТВА МАЛДОВЫ ВЫСТУПАЕ ЗА ДАЛУЧЭННЕ ДА МЫТНАГА САЮЗА

У Малдове большасць насельніцтва выступае за ўступленне рэспублікі ў Мытны саюз Расіі, Беларусі і Казахстана, а не ў Еўрапейскі саюз. Пра гэта сведчаць вынікі сацыяльнага «Барометр грамадскай думкі», паведамліў на прэс-канферэнцыі ў Кішынёве дырэктар Інстытута грамадскіх палітык Аркадзь Барбарошыё.

За ўступленне Малдовы ў Мытны саюз выказалася 57% ад агульнага ліку апытаных, супраць — 20% рэспандэнтаў. У той жа час за далучэнне рэспублікі да Еўрапейскага саюза выступіла 52% апытаных, а супраць — 30%. Пры гэтым у выпадку, калі б перад рэспандэнтамі паставілі на рэфэрэндуме пытанне ва ўльтыматываўнай форме — уступаць Малдове ў ЕС ці ў Мытны саюз, то 35% апытаных выбралі б першы варыянт, а 38% — другі.

КОРАТКА

Годам экалагічнай культуры і аховы навакольнага асяроддзя аб'яўлены 2013 год у СНД. Такое рашэнне прынялі лідары краін Садружнасці па выніках нефармальнага пасяджэння Савета кіраўнікоў дзяржаў СНД, праведзенага 15 мая ў Маскве. Бягучы год у Садружнасці прысвечаны спорту і здароваму ладу жыцця.

Беларускі санаторый (аналог «Марцыяльных водаў» Расіі) будзе пабудаваны ў Браслаўскім раёне паблізу ўнікальнай крыніцы бромнай вады. Санаторый павінен быць пабудаваны ў пасёлку Відзы Браслаўскага раёна. Вучоныя Нацыянальнага акадэміі навук правялі разведку і выявілі бромныя расол і сульфідны газы.

Два звышмагутныя электравозы БКГ-1 для Беларускай чыгункі прыбылі з Кітая ў Баранавічы. Новыя электравозы здольныя везці грузавыя саставы вагой да 9 тыс. тон, што даць магчымасць істотна пашырць магчымасці БЧ па перавозцы транзітных грузаў. Канструкцыйная хуткасць новых электравозаў складае 120 км/гадз., што на 20 км/гадз. больш за хуткасць электравозаў ВЛ80с.

Адкрыццё купальнага сезона ў Магілёўскай вобласці адкладзена на няпэўны тэрмін. Гэта звязана з «ввялікай вадоў»: напрыклад, сёлета Днепр падняўся вышэй за крытычныя паказчыкі болей чым на 5,5 метра. Вада яшчэ толькі пачала спадаць, за суткі ўзровень зніжаецца прыкладна на 10 сантыметраў. Між тым, сіноптыкі яшчэ абяцаюць дажджы, а таварыства вырагавання на водах звяртае ўвагу на тое, што за апошнія два месяцы ў вобласці патанулі 18 чалавек.

ЦІ ЁСЦЬ КНИГА, ДА ЯКОЎ ВЫ ЗВЯРТАЕЦЕСЯ ЗНОЎ І ЗНОЎ?

Людміла ЗДРАДОЎСКАЯ, загадчык аддзела інфармацыйна-бібліяграфічнай работы Гродзенскай абласной навуковай бібліятэкі імя Я.Ф. Карскага:
— «Ганна Карніна» Льва Толстага. Гэтую кнігу я чытала ў розным узросце. Упершыню — у 20 гадоў, а потым шмат разоў перачытвала і кожны раз быццам адкрывала зноўку. Зараз я магу чытаць «Ганну Карніну» неабавязкова з пачатку да канца, а выбіраючы асобныя главы. Нягледзячы на тое, што змест ужо даўно вядомы і, здаецца, добра яго помніш, усё роўна кожны раз можна адкрыць для сябе нешта новае, тое, на што раней не звяртаў увагі.

Вольга СТАШЭЎСКАЯ, цяпер — проста мама ў дэкрэтным водпуску:
— «Майстар і Маргарыта» Міхаіла Булгакава. У 10-м класе пачынала чытаць, але халіла толькі на тры главы. Усё здавалася нудным і нецікавым. У больш свядомым узросце прачытала раман цалкам, але без глыбокага асэнсавання, і зноў паставіла на паліцу. Пасля прагляду аднайменнага серыяла захацелася прачытаць твор, каб параўнаць з экранізацыяй. Менавіта тады кніга стала адной з любімых. Падабаецца філасофія рамана і, безумоўна, Маргарыта з яе пацучэнь глыбокай і самаахвярайнай любові да Майстра. Нароўні з сур'ёзнымі тэмамі, што прымушаюць задумацца над сэнсам жыцця, раман прасякнуты і гумарам.

Ніна КАРОЎКІНА, метадыст фізіка-тэхнічнага факультэта ГРДУ імя Янкі Купалы:
— Раман англійскага пісьменніка Цібара Фішэра «Філасофы з вялікай дарогі». Пазнаёміцца з гэтым аўтарам мне прапанавалі ў бібліятэцы імя Карскага, чытачом гэтай з'яўляюся больш за 10 гадоў. Кніга апавядае пра звычайнага сучаснага чалавека, які па некастрычных прычынах апынуўся на дне жыцця. Аўтар з вялікім пацучэнь гумару апісавае паходжанні дзея. Гэта своеасабліва філасофская казка, якую цікава перачытваць зноў і зноў.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ПАВІНШАВАЎ...

...калектыў радыё «Беларусь»

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка павіншаваў калектыў радыё «Беларусь» з 50-годдзем з дня заснавання радыёстанцыі.

«Прызначаная для суайчыннікаў за мяжой, ваша радыёстанцыя шмат што робіць для фарміравання станоўчага іміджу суверэннай беларускай дзяржавы, — гаворыцца ў віншаванні. — У краіне і за яе межамі высокая цэняць працу журналістаў радыё «Беларусь», якое на розных мовах кругласутачна даносіць слухачам праўдзівую інфармацыю аб нашым адкрытым і працавітым народзе».

«Узгадзілі, што і ў далейшым ваш прафесіяналізм будзе садзейнічаць умацаванню ў грамадзян замежных краін паважлівага стаўлення да Беларусі, яе ўнутранай і знешняй палітыкі, накіраванай на стварэнне прычыннага міру, добраснавядства і справядлівасці», — адзначыў кіраўнік дзяржавы. Аляксандр Лукашэнка пажадаў калектыву радыё «Беларусь» шчасця, здароўя і новых творчых здзяйсненняў.

...калектыў Міжнароднага дзяржаўнага

экалагічнага ўніверсітэта імя А.Д. Сахарова

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка павіншаваў калектыў Міжнароднага дзяржаўнага экалагічнага ўніверсітэта імя А.Д. Сахарова з 20-годдзем з дня заснавання ВНУ.

«Ваша ВНУ з'яўляецца вядучай у Рэспубліцы Беларусь установай адукацыі, якая рытуе спецыялістаў у галіне аховы навакольнага асяроддзя, ядзернай і радыяцыйнай бяспекі, медыцынскай экалогіі. Выпускніку ўніверсітэта вызначаюць высокі прафесіяналізм, глыбокае веданне сваёй справы, адданасць нашай Айчыне, — гаворыцца ў віншаванні. — За невялікі перыяд сваёй работы ВНУ атрымала заслужанае прызнанне ў краінах блізкага і далёкага замежжа. Яна пастаянна развіваецца і дастойна падтрымлівае статус базавай арганізацыі па экалагічнай адукацыі ў краінах Садружнасці Незалежных Дзяржаў».

«Узгадзілі, што і ў далейшым дзякуючы новым дасягненням у навуковай і адукацыйнай дзейнасці вы прыносіце добрую славу роднай ВНУ», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

У БЕЛАРУСІ СТВОРАНЫ ЗАКАНАДАЎЧЫЯ ўМОВЫ ДЛЯ ПРЫХОДУ ЗАМЕЖНАГА КАПІТАЛУ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Адказваючы на пытанне журналістаў аб тым, ці гатовы беларускі бок перадаць кантрольны пакет акцый МААЗа ў холдынг «Расбелтаўта», першы намеснік кіраўніка ўрада падкрэсліў, што цяпер Беларусь не мае намеру гэта рабіць. «Мы згодны ўвайсці ў альянс з КамАЗам, гэта было б добра для двух бакоў, таму што такая сэнсэрыя дае станоўчы эффект. Абодва выйграюць ад гэтага», — дадаў ён.

Першы віцэ-прэм'ер звярнуў увагу на прагрэс у перагаворах па пытанні аб'яднання ў холдынг МААЗа і КамАЗа. «Калі на першым этапе перагавораў у студзені мінулага года ў нас быў мільён пытанняў, то сёння засталася два-тры, — сказаў ён. — Думаю, мы знойдзем рашэнне, яі стварыць альянс у выглядзе холдынга, бо мы паміж сабой не ворагі, а партнёры».

АБЗАЦ

У Беларусі практычна ў кожнай другой хатняй гаспадарцы ёсць персанальны камп'ютар. Паводле звестак выбарчага абследавання, доля хатніх гаспадарак, якія маюць персанальны камп'ютары, летась склала 46,4% ад агульнага ліку абследаваных. Паслугамі інтэрэнту на пачатку 2012 года карысталіся 39,6% абследаванага насельніцтва, з іх 34,7% — дома, 3,1% — на месцы працы (вучобі), 0,3% — у інтэрнэт-кафе (клубе), у адзваленнях сувязі.

Вялікую партыю свежых трускалак, не завуляную ў суправаджальных дакументах, выявілі 14 мая на пункце мытнага афармлення «Казловічы». Падчас праверкі грузавога аўтамабіля МАН, які рухаўся з Польшчы ў Расію, спрацавала сістэма аналізу і кіравання рызыкамі аб магчымым парушэнні мытнага заканадаўства. Транспартны сродак накіравалі для правядзення паглыбленага агляду. Паводле дакументаў, падазрэных кіроўчым фургі, грамадзянінам Малдова, у машыне было каля 17 тон пекінайскай капуста. Аднак звесткі аказаліся непраўдзівымі: фактычна перамяшчальны 9 тон капуста, астатнія 8 тон склалі клубніцы. Папяродні ацэнаны кошт ягад — каля 200 мільёнаў рублёў. Тавар, які перамяшчаецца з парушэннем мытнага заканадаўства, канфіскаваны і будзе рэалізаваны ў бліжэйшы час гандлёвымі арганізацыямі рэспублікі.

ПОЎНЫ АБЗАЦ

Міка Крэйг, 47-гадовы жыхар горада Кларкстон (ЗША), вельмі спяшаўся, калі зайшоў у гаспадарчую краму — стала гарачае надвор'е, і трэба было паліваць дрэвы ў садзе. У адпаведным аддзеле Міка завуляў патрэбны яму шланг і, нахіліўшыся, пацягнуў яго. Аматара-садавода не засмуціла незвычайная расфарбавка шланга і тое, што ён ляжаў не на паліцы, а на падлозе. «Шланг» імгненна ажыў, востры боль раптоўна пранізаў руку Міка — з жахам ён убачыў, што ў руку ўпілася грывучая змяя. Прадаўцы выклікалі «хуткую», якая адвезла пацярпелага ў бальніцу. Урачу здалосся, што змяя толькі пракусіла скуру, але не ўпірнула яд. Міку адпусцілі дадому, але неўзабаве стала зразумела, што урач памыліўся: рука стала пухнуць і хутка стала напамінаць дыню. Урачам давялося зрабіць нясчаснаму 6 уколаў спецыяльнай сывараткі — іначай ён бы памёр. Зараз жыццё пацярпелага нічога не пагражае, ён і бальніцы і збіраецца судзіцца і з супермаркетам, і з першым урачом.

Паводле паведамленняў карэспандантаў «Звязды» і Інфармагенцтваў.

ЦЭНЫ НА ХЛЕБ, МАЛОЧНУЮ ПРАДУКЦЫЮ І МЯСА ПАВЯЛІЧВАЮЦА

З сённяшняга дня ў краіне павялічаюцца гранічныя максімальныя адпускныя цэны на мяса, хлеб і малочную прадукцыю. Такое рашэнне змяшчаецца ў пастанове Міністэрства эканомікі №41 ад 8 мая бягучага года — «у мэтах кампенсацыі падаражання кошту сельскагаспадарчай сыварыны, скарачэння стратнасці вытворчасці сацыяльна значных харчовых тавараў і насычэння спажывецкага рынку з улікам прапановы Мінсельгасхарча».

Так, гранічныя максімальныя цэны на мяса павялічваюцца да амаль

35 працэнтаў. У прыватнасці, на 29,3 працэнта павялічваецца адпускная цана на буйнакавалкавы мясакансэрвы паўфабрыкат у выглядзе водрубав са свініны (да 30,4 тысячы рублёў за кілаграм).

Гранічныя максімальныя адпускныя цэны на пастэрызаванае маляко і кефір тлустасцю да 3,5 працэнта ўключна, смятану тлустасцю да 25 працэнтаў уключна і тварог тлустасцю да 9 працэнтаў уключна без смакавых дабавак і напаяўняльніка павялічваюцца на 10 працэнтаў. На столькі ж павялічваюцца і цэны на хлеб жытні і жытне-пшанічны, булчаныя вырабы з пшанічнай мукі з коль-

касцю па рэцэптуры цукру і тлушчаў у суме не больш за 14 працэнтаў. Як гаворыцца ў каментарыі да пастановы Мінэканомікі, апошнім параджуджана магчымасць павышэння арганізацыйна-вытворчых адпускных цэн, не перавышаючы гранічных максімальных адпускных цэн: па рэгуляваных групах хлеба і батонаў, маляка, кефіру, смятаны, тварогу — у маі і чэрвені — па 5 працэнтаў; у свініну, ялавічыну патушныя і водрубав са свініны — зыходзячы з цэн на мяса ў гатункавым разрэбе, які складаецца ў арганізацыях рознічнага гандлю.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ЛАСІ «ЗНАЙШЛІСЯ». ІЗ ПАРКУ ПАТРАПІЛІ Ў ЗАПАРК

выкладзеныя ў інтэрнэце фотаздымкі жывёл ад відэочыгу, не ўсе паверылі, што сахатыя насамрэч спакойна прагульвалі паміж дрэў ледзьве не ў цэнтры горада. Аднак пазней інфармацыя пацвердзілася і ласі «знайшліся».

Адбылося гэта ўжо увечары таго ж дня. На тэрыторыю парку культуры і адпачынку прыбылі работнікі сталічнага гарадскога камітэта прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя, УП «Гарадскія паркі Мінска-лялібуды» і Мінскага запарка. Дапамагалі ім супрацоўнікі Мінскага гарадскога ўпраўлення МНС. Высветлілася, што ласі — гэта самка ўзрастам каля пяці гадоў і лясяны ўзрастам каля года. Пры дапамоце транквілізатараў жывёл узялі і потым перавезлі на тэрыторыю сталічнага запарка. Тут ім адвялі месца, каб яны ў цішыні маглі ачуцца пасля ўсяго перажытага, адсіпі ад снаворнага. Хутчэй за ўсё, лясяныя веліканы «прапішучца» ў запарку на пастаяннае месца жыхарства.

Сяргей РАСОЛЬКА

■

«ПАТРАБУЙ МАКСІМАЛЬНАЕ АТРЫМАЕШ ЖАДАНАЕ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Адным з кірункаў выхаду краіны з крызісу была названа лібералізацыя эканомікі. Ці спалучаецца з гэтым жорсткае кантроль за работай прадпрыемстваў? У прыватнасці, рэгуляванне складскіх запасав газовай прадукцыі?

Аблвыканкам, зразумела ж, прымае меры па развіцці прадпрыемальніцкай актыўнасці насельніцтва, ствараюцца умовы для фермерскіх гаспадарак і прыватных вытворцаў. Разам з тым, вядзём пастаянны маніторынг выканання паказчыкаў, у тым ліку запасав гатовай прадукцыі на прамысловых прадпрыемствах вобласці. Яны ж таксама разумеюць, што нельга замарозваць абаротныя сродкі, паклаўшы на склад прадукцыю. Таму і прымаюцца меры па павелічэнні аб'ёмаў рэалізацыі прадукцыі, паліпшэння яе якасці і канкурэнтаздольнасці. Як вынік — у нашай прамысловасці самая нізкая ўдзельная вага запасав гатовай прадукцыі на складах сярэд рэгіёнаў рэспублікі.

У апошні час наўраце з задачай павелічэння экспарту тавараў вылучаецца патрабаванне росту экспарту паслуг. Як складаецца сітуацыя са знешнім гандлем?

Летась у вобласці выкананы амаль усе параметры знешняга гандлю, устаноўленыя Нацыянальнай праграмай развіцця экспарту. Колькасць экспартэраў павялічылася на 102 арганізацыі, а «чысты» імпарціраў стала менш на 25. Сярэд імпартазмяшчальных тавараў, якія вывозяцца на падпарадкаваных аблвыканкаму прадпрыемствах, — 28 відаў новых вырабаў. Аб'ём вытворчасці імпартазмяшчальнай прадукцыі за мінулы год склаў 152 мільёны долараў — гэта 19,2 працэнта ад імпарту.

З агульнага аб'ёму экспарту вобласці на долю Расійскай Федэрацыі прыходзіцца 46,4 краін Еўрапейскага саюза — 40,7 працэнта. Імпорт з Расійскай Федэрацыі складае 80,5 працэнта ад агульнага аб'ёму імпарту, з краін ЕС — 10,9.

Для павелічэння аб'ёму экспарту паслуг у галіне аховы здароўя на базе Віцебскай абласной клінічнай бальніцы арганізаваны Цэнтр медыцынскіх турыстычных паслуг, які спецыялізуецца на распрацоўцы і арганізацыі лячэбных і аздараўчальных праграм у вядучых клініках вобласці.

Сёлета экспертная палітыка вобласці прадугледжвае далейшае развіццё вытворчай кааперацыі, стварэнне сумесных прадпрыемстваў, развіццё СЭЗ «Віцебск» для рэалізацыі выскатэхналагічных праектаў. У пачатку года было падпісана пагадненне аб супрацоўніцтве паміж Харбінскай зонай развіцця (Кітай) і Віцебскім гарвыканкамам. У адпаведнасці з працокалам, у Віцебску ствараецца «Сіпкіна-

вая даліна» — сумеснае беларуска-кітайскае прадпрыемства па інфармацыйных і высокіх тэхналогіях. Планаўецца арганізацыя новых прадпрыемстваў, мадэрнізацыя дзеючых вытворчасцяў па выпуску мяса-малочнай прадукцыі, камбікармоў, тэхнічнае пераабсталяванне ляснозаводу, прадпрыемстваў будаўнічай галіны.

Дзяржаўную праграму адраджэння і развіцця вёскі зараз змяніла праграма ўстойлівага развіцця вёскі на 2011 — 2015 гады. Знешні выгляд сельскіх тэрыторый на Віцебшчыне істотна змяніўся ў лепшы бок. Аляксандр Мікалаевіч, ці ёсць, на вашу думку, аддача ад укладання ў вёску?

254 сельскія населеныя пункты пераўтвораны ў аграпрадкі. Там працывае каля паловы ад агульнай колькасці сельскага насельніцтва вобласці, а сацыяльная сфера развіваецца такім чынам, каб максімальна наблізіць узровень жыцця да гарадскога. Жыллёвыя умовы сельскага насельніцтва палепшаны за кошт будаўніцтва 7356 жылых дамоў (кватэр). Адноўлены і адрамантаваны 1603 кіламетры мясцовых дарог, набыта 426 аўтобусаў. Адкрыты 12 адукацыйных устаноў новага тыпу: гімназіі, прафесійныя ліцэі. Створаны 74 амбулаторыі агульнай урачэбнай практыкі, 46 яканса новых сельскіх устаноў культуры.

На Прыдзвінні распрацавана свая праграма развіцця сельскагаспадарчых арганізацый на 2011—2015 гады — «ВітАгра». Яна дзельніць вывесці галіну на прыяцельны самэфінансавання, палепшыць дабрабыт сельскага насельніцтва за кошт павелічэння вытворчасці прадукцыі, павышэння эфектыўнасці працы.

У мэтах паліяпшэння стану зямель сельскагаспадарчага прызначэння ў вобласці рэалізуецца абласная праграма «Чыстыя палі» — у выніку ўжо ўведзена ў сэвазварот 200 тысяч гектараў. Эканамічны эффект ад выканання праграмы за перыяд 2009—2011 гг. у цэлым па вобласці склаў 77,8 мільярда рублёў. Тэмпы росту валавой прадукцыі сельскай гаспадаркі за 2011 год склаў 108,4%. Гэта другое месца сярэд абласцей рэспублікі.

На закупку сельскагаспадарчай тэхнікі за апошнія тры гады накіравана больш за 2 трыльёны рублёў. За 2009—2011 гады на Віцебшчыне пабудавана 29 новых малочнатварных фермаў і рэканструаваны 63. Сёлета планаўецца рэканструаваць 228 фермаў і 11 пабудавач.

Увогуле, работа па навядзэнні парадку на зямлі і добраўпарадкаванні тэрыторый населеных пунктаў праводзіцца пастаянна. Ачышчаюцца лясы, наводзіцца парадак у месцах масавага адпачынку, садводчых таварствах, санаторыях, летніхках. У лясным фондзе сёлета запланавана адрамантаваць і абсталяваць 204

месцы адпачынку, на прыродных тэрыторыях, якія ахоўваюцца, яшчэ да лета з'явіцца 40 месцаў адпачынку і турыстычных стаянчак, у водаахоўных зонах — 110 месцаў масавага адпачынку. У гарадах будзе істотна добраўпарадкавана 150 дваровых тэрыторый, 137 паркаховых зон.

Але галоўнае — мяняецца псіхалогія людзей, яны самі цяпер імкнучыя падтрымліваць парадак.

Адна з надзённых тэм, вырашэнне праблемы забеспячэння жыллем. Якія сродкі ўкладваюцца ў жылльвае будаўніцтва?

Забеспячэнасць жыллем па вобласці складае 25 квадратных метраў на чалавека, у гарадах — 22,2 квадратнага метра, у вясковых пасяленнях — 33 квадратныя метры. За 2011 год у вобласці ўведзена 491 тысяч квадратных метраў агульнай плошчы. Заданне на гэты год складае 400 тысяч квадратных метраў, і за першы квартал яно ўжо выканана амаль на 30%. Мы прапануем сёння больш будаваць жылля за кошт уласных сродкаў грамадзян. Таму ёсць даручэнне ў 2012 годзе ў гарадах дадаткова пабудавача 100 тысяч квадратных метраў — як шматкватэрных дамоў, так і дамоў індывідуальнай забудовы.

Людзі падтрымліваюць уладу, калі бачаць, што расце дабрабыт і сісем'яў, што яны забеспячаны працай і дастойнай заробатнай платай. На што могуць разлічваць жыхары вобласці ў гэтым плане?

Сярэднямесячная заробатная плата па вобласці ў студзені — сакавіку склала 2,7 мільёна рублёў (у тым ліку за сакавік — 2843 тысячы рублёў) і ўзрасла ў супастаўленні з адпаведным леташнім перыядам у 2,1 раза. Вобласць выйшла на запланаваныя параметры росту заробатнай платы.

Мы прааналізавалі меры, накіраваныя на павышэнне ўроўню аплаты працы работнікаў народнай гаспадаркі вобласці. І ў выніку прызналі неабходным перагледзець даведзеныя плавнавыя параметры па росце заробатнай платы ў бок павелічэння.

Планаўецца, што ўжо ў ліпені вобласць павіна выйсці на сярэднямесячную заробатную пла-

ту ў памеры больш за 3,3 мільёна рублёў, або 405 долараў ЗША. А да канца года да ўзроўню 500 долараў у эквіваленце.

Сёлета ў Беларусі аб'яўлены Год кнігі. Гэта дыктуе новыя падыходы да пытанняў культуры ў цэлым. Якім вы бачыце Год кнігі на Віцебшчыне? Якая работа праводзіцца па адраджэнні нацыянальнай культуры, традыцый, духоўнасці, мовы?

Год кнігі ў Віцебскай вобласці будзе адзначаны шэрагам цікавых, знакавых мерапрыемстваў, многія з якіх будуць прысвечаны 130-годдзю з дня нараджэння Які Купалы і Якуба Коласа. Усе мерапрыемствы будуць накіраваны на развіццё цікавасці да роднай мовы, выхаванне павагі да матчынага слова, пацэпца гонару за талент нацыянальных паэтаў. Асноўныя з іх — гэта рэспубліканскі Дзень беларускай пісьменнасці ў Глыбокім, святкаванне 1150-годдзя Полацка, абласное свята пазэзі ў Купаласкім мемарыяльным запаведніку «Ляўкі» ў Аршанскім раёне, урачысты вечар у Нацыянальным акадэмічным драматычным тэатры імя Якуба Коласа. Значнай падзеяй стане адкрыццё ў горадзе Орша «Чытальнай залы Які Сіпакова», у якой будзе размешчана сабасіята бібліятэка Івана Данилавіча Сіпакова, падараная ім Аршанскай цэнтральнай бібліятэцы імя А. Пушкіна. У бібліятэках ладзіцца сустрэчы з пісьменнікамі, прэзентацыі кніг, кніжныя выставы, літаратурныя вечарыны.

Цікавыя выставы планаюцца ў музеях. Напрыклад, у Віцебскім абласным краязнаўчым музеі пройдзе выстава рэліквіяў і друкаваных выданняў XVI—XIX стагоддзяў з фондаў музея «Гомельскі палацава-паркавы ансамбль» і Веткаўскага музея народнай творацчасці імя Ф.Р. Шклярава. У Нацыянальным Полацкім гісторыка-культурным музеі-запаведніку адкрыюцца выставы «Лепшыя кнігі Беларусі», «Полацк у выданнях розных часоў», а таксама экспазіцыйная зала, прысвечаная дзіцячым кніжам.

Важкі ўклад у адраджэнне нацыянальнай культуры ўносяць клубныя ўстановы вобласці. З найбольш значных мерапрыем-

стваў можна назваць агляд-конкурс літаратурных і музычных твораў «Калыска мая — Беларусь», конкурс маладых выканаўцаў патрыятычнай песні «Песні юнацтва нашых бацькоў», агляд-конкурс фальклорнага мастацтва дзяцей і моладзі «Ад прашчурна да зор» і іншыя. Міжнародныя фестывалі народнай музыкі «Звінчак цымбалы і гармонік», традыцыйнай культуры «Браслаўскія зарніцы», «Дняпроўскія галасы ў Дуброўне», папулярныя беларускую музыку, песні і танцы.

Напрыканцы 2011 года на Віцебшчыне пройшоў абласны конкурс сцэнарый мерапрыемстваў на беларускай мове «Любоў мая — мая Радзіма». Па яго выніках выдзелены зборнік.

Аляксандр Мікалаевіч, вы неаднаразова падкрэслівалі, што як медык па спецыяльнасці не збіраецца развітвацца з медыцынай. Яе параметры вам па-ранейшаму блізкія і зразумелыя. Як вы ацэньваеце стан медыцыны на Віцебшчыне, яе патэнцыял? Як будзе вырашацца праблема недахопу ўчастковых урачоў і медыкаў вузкіх спецыяльнасцяў у паліклініках?

У Віцебскай вобласці працуе больш за 5,4 тысячы урачоў. Сёлета ў вобласць размеркаваны 263 выпускнікі медыцынскіх ВНУ, і гэта на 21,2% больш, чым летась. У амбулаторна-паліклінічных ўстановах накіраваны 96 участковых тэрапеўтаў і 94 вузкія спецыялісты. За апошнія тры гады забеспячэнасць урачамі павялічылася да 43,4 на 10 тысяч насельніцтва, што больш, чым у сярэднім па краіне. У два разы знізілася цяжкасць урачэбных кадраў. У мэтах іх замацавання летась забеспячаны жыллем 155 урачоў і 195 сярэдніх медыцынскіх работнікаў. Пры гэтым замацавалася маляладых спецыялістаў на першых працоўных месцах пасля абавязковага тэрміну адпрацоўкі павялічылася з 53,2% у 2006 годзе да 92,7% — у мінулым.

Працэгуем работу па аптымізацыі структуры аховы здароўя — зніжана ўдзельная вага стацыянарнай дапамогі. Летась на будаўніцтва, рэканструкцыю, мадэрнізацыю аб'ектаў аховы здароўя пералічана 77 мільярд рублёў, на 102 мільярды пастаўлена медыцынскага абсталявання. А за першыя тры месяцы гэтага года на ўмацаванне мадэрнізаваных тэхнічнай базы ўстаноў аховы здароўя накіраваны ўжо 91 мільярд рублёў. Усяго ў 2012 годзе мы плануем засвоіць больш за 300 мільярд рублёў на будаўніцтва, рэканструкцыю і закупку медапаратараў.

З удзелам супрацоўнікаў Віцебскага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта пашыраны пералік высокатэхналагічных відаў медыцынскай дапамогі з выкарыстаннем складаных і ўнікальных тэхналогій. Напрыклад, у кардыяхірургі ажыццяўляюцца аперацыі на адкрытым сэрцы са штучным

кровоазваротам, праводзіцца аперацыйнае лячэнне пухлін сэрца, ажыццяўляюцца пластыка і пратэзаванне клапанаў і камер сэрца.

Асноўнымі задачамі, якія ставяць перад сістэмай аховы здароўя вобласці на гэты год, з'яўляюцца ўкараненне новых высокатэхналагічных відаў медыцынскай дапамогі, якія не маюць аналагаў у Рэспубліцы Беларусь, далейшае пазнапная інфарматызацыя галіны, развіццё эксперту медыцынскіх паслуг.

Не магу не спытаць пра «Славянскі базар» — брэнд Віцебшчыны і Беларусі. Людзі прывыклі звязваць з ім маштабнае навядзненне парадку ў Віцебску і не толькі. Якія мерапрыемствы будуць праведзены ў рамках падрыхтоўкі да фестывалю ў гэтым годзе? Як яны паўплываюць на задавальненне патрэб і заапрабаванні жыхароў горада і гэсцей фестывалю?

У Віцебску ўжо выканана рэканструкцыя плошчы Перамогі, на якой падчас «Славянскага базара» ўстанавліваецца эстрадная сцэна і арганізуюцца канцэрты. Плошча абсталявана гандлёвымі павільёнамі, на ёй месцяцца атракцыёны. Жыхары і госці горада з задавальненнем наведваюць Алею ваеннай славы, размешчаную ў заходняй частцы плошчы, дзе ўсталявана ваенная тэхніка — ад часоў Вялікай Айчыннай вайны да нашых дзён. Непасрэдна да Алеі воінскай славы прылягае парк Пераможаў.

Па раце Заходняга Дзвіна ад плошчы Перамогі да парку Марзурына арганізаваны парк прагулальных цэплагоду. Значная работа праведзена па абнаўленні і добраўпарадкаванні рэчкі Віцьбы. Зроблена гідраэкаваліна і пешаходны мост з агляднай пляцоўкай у высце ракі. Рэканструавана гідразбудаванне ў раёне моста «Обілейны» па праспекце Люднікава. Цяпер на раце Віцьба знаходзіцца пяць лодчаных станцый, пляжы, месцы адпачынку, атракцыёны, спартыўныя пляцоўкі.

Як звычайна, падрыхтоўку да правядзення сёлетняга фестывалю мы пачалі загадзя. Вызначаны першачарговыя зоны выканання рамонтна і падсветкі фасадаў будынкаў, светлагава афармлення галоўных вуліц, мастоў, пад'язных дарог з улікам сучасных патрабаванняў.

Будзе завершаны другі этап работ у канцэртнай зале «Віцебск», а таксама рэканструкцыя 2 будынкаў культурна-гістарычнага комплексу «Залатое кольца Г. Віцебскага «Дзвіна».

Акрамя таго, прадугледжана правядзенне спадарожных мерапрыемстваў — свят беларускай і славянскай культуры, праграм для моладзі, спартыўных конкурсаў і турніраў, кірмашоў. Спядзяёмся, стварэнне ў горадзе святочнай атмасферы нададзец фестывалю яркі каларыт, стане дадатковым стымулам прыцягнення турыстаў.

Пытанні задаваў Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Казімір ФАРЫНО:

«БЕЛАРУСКІ ПАДРУЧНІК ПА РУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ ЛЕПШЫ ЗА РАСІЙСКІ АНАЛАГ...»

Які лёс чака

ЦАЦАЧНАЯ ПРАЎДА ад беларускага таты Карла

Цяжкае дзяцінства, драўляныя цацкі... Гаворка ідзе, як вы здагадаліся, пра тых часы, калі любімай цацкай у малых было кола бабулінай прасніцы, якое нагадвала штурвал пірацкага карабля. Гады ляцяць... Тыя хлопчыкі і дзяўчынкі выраслі, сталі выдатнымі хірургамі ды музыкантамі... Сёння яны ўздаюць сваё «драўлянае» дзяцінства з усмешкай і шчыра радуюцца, што маюць магчымасць песціць сваіх унукаў раней такімі недасягальнымі пластыкавымі цацкамі. Пры гэтым не задумваюцца, якую мядзведжую паслугу аказваюць маленькаму чалавечку.

«ПАЙШОЎ У КАМЕРЦЫЮ, БО МАРЫЎ ПАБУДАВАЦЬ ДОМ»

На фабрыцы драўлянай цацкі ў Маладзечне ўсе пры справе: адны выпілоўваюць лобзікам курана, іншыя шліфуюць машынку ці настройваюць дзіцячыя цымбалы... З'явілася гэтае прадпрыемства, дзе ручная праца ў пашане, дзякуючы прадпрыемальніку з Італіі.

— Калі 18 гадоў таму ён прывёз сюды сучаснае абсталяванне і арганізаваў выбар драўляных цацак з беларускай драўніны па італьянскай тэхналогіі, — распавядае сённяшні гендиректар «ЛЭМА» Сяргей ГРОМАЎ. — Штомесця на працягу некалькіх гадоў майстар лятаў у Маладзечна з Італію на працу. Але з часам яму надасягнула жыцц на дзве краіны, ды і ўзрост ужо не той, каб матацца туды-сюды. Таму ў рэшце рэшт вырашыў прадаць свае акцыі суседу па лепшых.

Новым уладальнікам фабрыкі цацак па волі лёсу аказаўся сябра Сяргея Громава, які на той момант ужо займаўся бізнесам у сферы медыцыны.

— Менавіта ён і прапанаваў мне ўзначаліць вытворчасць, — кажа Сяргей. — Так я, скрыпач вышэйшай катэгорыі (іграў у філарманічным аркестры. — Н.Д.), нечакана нават для сябе самаго стаў сучасным татам Карла.

«А як жа кар'ера музыканта? Гастролі?»

— Пайшоў у камерцыю, бо марыў, як кожны мужчына, які сябе паважае, зарабіць дастаткова грошай, каб пабудаваць дом. Мне вельмі блізка па духу цацачны бізнес. Асабліва пасля таго, як 2,5 года таму я ў трыці раз стаў татам. Розніца паміж Фёдарам і старэйшай дачкой — 25 гадоў. Позняе дзіця — падарунак лёсу. Ведаеце, я зусім па-іншаму паглядаў на выхаванне. У тым ліку і дзякуючы кнігам італьянскага педагога Марыі Мантэсоры, па метадыцы якой і вырабляюцца асобныя з нашых цацак. Са скрыпача жа я не развітаўся: па-ранейшаму — ужо больш як 20 гадоў — з задавальненнем іграю ў ансамблі «Крупіцкія музыкі».

«СТРАЦІМ ДРАЎЛЯНУЮ ЦАЦКУ — СТРАЦІМ І НЕЙРАХІРУРГАЎ, І АКУЛІСТАЎ»

Дзіўу даеся, калі бачыш, колькі простых і вельмі карысных рэчэй можна зрабіць для дзіцяці з дрэва. Гэта і пазлы, на якіх можна вывучаць гарады і вобласці нашай краіны, і гульні «шнурыўка», і лато, і дамино, і музычныя інструменты. Пара-

давала і тое, што не ўбачыла сярод драўляных цацак монстраў з трыма вачыма і дзесяцю пальцамі, якімі пералоўныя паліцы з пластыкавымі героямі.

— У Амерыцы вельмі папулярныя нашы дзіцячыя цымбалы, — распавядае Сяргей Громаў. — Мы іх настройваем, як сапраўдны інструмент. Для гэтага на фабрыцы працую нават асобны настройшчык. У гатовую цацку ўкладаем паперку з нотамі — гэта можа быць не проста песенка, а гімн — у кожнага штата ён свой. Так, гуляючы, дзеці становяцца патрыётамі.

Сяргей распавёў, што не так даўно канструктар з Барысава прапанаваў стварыць новую цацку — драўляную электрагітару. Яна, перакананы гендиректар, таксама абавязкова знойдзе свайго пакупніка. У планах — асвоіць і выпуск сапраўдных вялікіх цымбалаў. Бо пасля таго, як закрылі фабрыку музычных інструментаў у Барысаве, музычныя ўстановы адчулі дэфіцыт у гэтым інструменце.

Інжынер-тэхнолаг Наталля ЖАМОЙДЗІНА паказвае адну з новых распрацовак — драўляную тэатральную шырма.

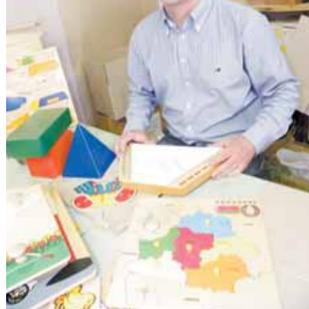
Наталля Жамойдзіна паказвае адну з новых распрацовак — драўляную тэатральную шырма.

— Нельга дапусціць, каб заўтра працуніліся кітайцы і пачалі рабіць для нас, беларусаў, цымбалы, — кажа Сяргей Громаў. — Мы ж самі з вусамі, таму павінны, чаго б нам гэта ні каштавала, аспрэжыць іх. Патэнцыял ёсць. Трэба толькі распрацаваць тэхналогію і пралічыць сабекошт.

Сяргей Громаў прызнаўся: і сам толькі пасля таго, як узначаліў цацачную фабрыку, усвядоміў, як яму пашанцавала, што меў «драўлянае» дзяцінства. Паводле яго слоў, у дрэве ёсць усё, толькі гэта трэба ўбачыць.

— Марыя Мантэсоры, па кнігах якой мы з жонкай і выхоўваем свайго Фёдара, сцвярджае, што менавіта рука развівае мозг, — распавядае Сяргей. — Развіццё ж дробнай матарыкі і, адпаведна, памяці, мыслення і маўлення (і ў гэтым няма сумненняў) спрыяюць цацкі з натуральных матэрыялаў. Аказваецца, калі дзіця гуляе з пластыкавымі кубікам, то яго

Сяргей ГРОМАЎ перакананы, што будучыня за развіваючай цацкай.

мозг атрымлівае ад нервовых канчаткаў скажоны сігнал. Так, пластыкавы кубік можа быць вялікім памеру, але важыць вельмі мала. Такі ж кубік, але зроблены з дрэва, несумненна, будзе больш цяжкі, і дзіця без завучвання атрымае ўяўленне аб фізічных законах.

«А якая любімая цацка ў вашага Фёдара?»

— На сённяшнім этапе — драўляны пазл «Паравозік». З такімі цацкамі дзіця нельга пакідаць сам-насам. Маўляў,

гуляў, галоўнае не перашкаджай, а я тэлевізар пагляджу. Трэба займацца, раскаваць, хваліць за кожную, нават маленькую, «перамогу». Вось я пытаюся ў Фёды: «Дзе ў паравозіка самае маленькае кола?» Ён яшчэ гаварыць не ўмее, а ўжо паказвае пальчыкам. На Захадзе зараз цікавацца да цацак з экалагічна чыстых матэрыялаў вельмі модна. Мы ж сёння шмат недадаём дзіцяці ад 1,5 да 5-гадовага ўзросту. Спрабуем навучыць камп'ютарнай грамаце ды англійскай мове, а вось асноўнае ўпуськаем. Я перакананы, што разам з драўлянай цацкай мы можам страціць і нейрахірургаў, і акулістаў, і музыкантаў — спецыялістаў, у якіх павінна быць развіта матарыка рук.

«УСІМ СПАДАБАЛАСЯ, А ДАЛЕЙ ЦІШЫНЯ...»

Беларускія драўляныя цацкі ідуць у асноўным на экспарт — у Расію, Амерыку, Італію. У нас таксама іх можна набыць у спецыяльных крамах нахштат «Маленькі разумнік», што на праспекце Пераможцаў у Мінску. Праз інтэрнэт у прыватных прадпрыемальнікаў. Зрэдку паступаюць на фабрыку заказы з дзіцячых садкоў, школ-інтэрнатаў. Але гэта кропля ў моры. Самастойна набыць такую цацку дашкольнай прадпрыемствы не могуць: не па кішэнні. Таму пакуль у беларускіх садках пераважаюць танныя кітайскія цацкі альбо цацкі, які робяць уручную выхавальні-энтузіясты.

— Міністр адукацыі некалькі гадоў таму на пагадненні ўгадаў, што былі такі драўляны канструктар Галікарпава, што ён сам з ахвотай будаваў у дзяцінстве з вялікіх рознакаляровых кубікаў, пірамідак, паралелепіпэдаў замкі, — кажа Сяргей Громаў. — Выказаў думку, як было б цудоўна, каб такія канструктары з'явіліся ў кожным дзіцячым садку. Што ж бы думаеце, мы пачалі іх выпускаць... Але пакуль яны, як і асноўная маса нашых цацак, запатрабаваны толькі нашымі замежнымі пакупнікамі...

Тое ж самае і з серыяй развіваючых цацак для дзіцяці-інвалідаў. Італьянцы замовілі «ЛЭМу» зрабіць дэталкі пазла з вялікімі ручкамі, каб дзецкі з фізічнымі абмежаваннямі маглі даставаць іх пальчыкамі ног. Таксама папрасілі зрабіць для гэтых рэчэй спецыяльныя дошкі для перамяшчэння дзіцяці-інвалідаў.

— Нашы бацькі дагэтуль цягаюць на сваіх руках хворэе дзіця з крэсла на ложах, з ложка ў прыбіральню. А ёсць, аказваецца, зусім простыя распрацоўкі — дошкі перасоўвання з зачэпкі, пры дапамозе якіх дзіця самастойна можа перасаджвацца з месца на месца. За мяжой інваліды даўно такімі карыстаюцца. Я вырашыў зрабіць добрую справу і паказаў тым дошкі ды цацкі педагогам на адным з семінараў. Усе былі ў захапленні, а далей цішыня... Няма грошай на цацкі для здаровых дзіцяці — што ўжо казаць пра дзіцяці з абмежаванымі...

Што тычыцца беларускіх мам, то паводле слоў Сяргея Громава, па апошнія 3-4 гады яны, нарэшце, адварнуліся ад кітайскага пластыку і павярнуліся да дрэва. Аб гэтым сведчаць у тым ліку шматлікія запісы на інтэрнэт-форумах.

«Сяргей, а для якой узросту прызначаны вашы цацкі?»

— Для любога. Мы пішам, напрыклад, ад трох да пяці, ці да сямі гадоў. Але з асобнымі цацкамі не перашкоджа і пагуляць нават школьнікам. Так, я вельмі здзіўлены, калі даведаўся, што многія сям'якланкі не могуць знайсці на карце, напрыклад, Францыю ці Чэхію. У той час як дашкольнік, які гуляе з пазлам «Карта Еўропы», навоабмацк ведае абрысы гэтых краін. Менавіта з таленавітых дзіцяці вырастаюць таленавітыя дарослыя.

Надзея ДРЫЛА, фота аўтара.

Дэталкі пазла для дзіцяці з фізічнымі абмежаваннямі маюць вялікія ручкі, каб іх можна было падымаць нават пальцамі ног.

БАРАЦІНКА НА МАЙСКІМ АГАРОДЗЕ

У вёсцы знайшлі старажытную манету, якая стала сямейным скарбам

Зьёмонскі край на Бялыніччыне поўны розных таямніц. «Звязда» раскавала ўжо пра каменны крыж у лесе, святую крыніцу, камяні з загадкавымі сімваламі на могілках у вёсцы Майск. Майск — савецкая назва старажытнага паселішча, якое раней звалася Пупсай. Менавіта там жылі бабуля і дзед супрацоўніцы раённай газеты «Зара над Друццо» Наталлі Зубрыцкай.

— У Майску засталася старая хата, і мы там аралі агарод, — раскавала калега. — Сваёк заўважыў у зямлі маленькі круглы прадмет. Гэта аказалася манетка — медная, з зялёнай пашай. Меркавалі спачатку, што гэта савецкая калежка. Але потым аказалася, што гэта старажытная манетка, якая называецца барацінка і адносіцца да другой паловы XVII стагоддзя.

Гэта была першая крэдытная манета Рэчы Паспалітай. Яе называлі шэлегам (альбо солідам), а барацінкай — ад Літа Лівія Бараціні, які быў тагачасным загадчыкам кракаўскага меднага двара. Рэальная вартасць гэтай меднай манеты была вельмі нізкая, таму падобныя няздольныя горшыя якасць і прызнаваліся на рынку сапраўдным плацежным сродкам. Лічыцца, што дзясятая частка барацінак — якраз фальшывыкі. Увогуле, разам з несапраўднымі манетами было зроблена больш за мільярд барацінак, якімі карысталіся да другой паловы XVIII стагоддзя.

Адразу ж знайшлі і польскія барацінкі, і знойдзеныя на майскім агародзе — якраз літоў-

скага ўзору. Дыяметр — усяго 15-16 міліметраў. Наталля Зубрыцкая і цяпер здзіўляецца, як можна было заўважыць на зямлі такую драбязу.

— А яшчэ больш здзіўляе, адкуль яна ўзялася на нашым агародзе, — працягвае яна. — Мае продкі былі вельмі беднымі людзьмі. Вядома, што ў часы Сярэднявечча людзі кідалі барацінкі за спіну і загадвалі добрае надвор'е. А на Вялікдзень сяляне, калі читалі малітву, раскідалі манеты разам з куццёй і кавалкамі велікоднага яйка «на вялікі ўраджай». Можна, якім-небудзь такім чынам ад больш зможных суседзяў барацінка і трапіла на нашу сядзібу?..

Так ці інакш, але барацінка застанеца ў сям'і. Яе матэрыяльна вартасць невялікая: на інтэрнэт-аукцыёнах барацінкі цяпер прадаюцца, так бы мовіць, жменямі. Стартывы кошт адной манеткі — долар. Але Наталлі Зубрыцкай і яе сваякам важная іншая — памятная — каштоўнасць знойдзенай на агародзе барацінкі.

Ілона ІВАНОВА.

МАГІЛЁЎЦЫ ЗАПЛАЦЯЦЬ ЗА СТАТУТ

У Магілёве зноў збіраюць грошы на набыццё каштоўнай старажытнай кнігі для музея гісторыі горада.

Арыгінальнае выданне Статута Вялікага Княства Літоўскага 1588 года прадае маскоўскі калекцыянер і праіць за яго 45 тысяч долараў. Пакуль размова ідзе пра дзясятую частку запытанай сумы для аўансу. Але дырэктар Музея гісторыі Магілёва Аляксей Бачоўко спадзяецца, што ўдасца сабраць усе сродкі, неабходныя для набыцця ўнікальнай кнігі.

— Грошы ўжо сталі паступаць, — паведаміў ён. — Людзі цікавяцца і пералічваюць, хто колькі можа: сёння вось адна журналістка прыхлала браць інтэр'ю і ахвяравала 100 тысяч рублёў. Ёсць пранавы і з-за мяжы.

Статут ВКЛ быў распрацаваны падканцлерам княства і магілёўскім старостам Львом Сапегам і выдадзены за яго кошт. Гэта адбылося ў вярэдзінах года да паўнамоцтваў князя Мсціслава за грошы магілёўскай купцоў Мамонінаў. Менавіта такіх Статуту налічваецца некалькі дзясяткаў асобнікаў ва ўсім свеце, але ў Беларусі пакуль няма ніводнага! Магіляўчане напрыканцы мінулага года дапамаглі выкупіць у прыватнага калекцыянера старадрук, але тады была патрэбна даволі сціпла суму. Цяпер жа размова ідзе пра вялікія грошы — каля 360 мільянаў беларускіх рублёў.

Ілона ІВАНОВА.

СТАРАСЦЬ З КАМФОРТАМ

Нядаўна ў Гродзенскім доме-інтэрнаце для састарэлых і інвалідаў прынялі навасельцаў у чатырох блоках з пакоямі павышанай камфортнасці. Іх добраўпарадкаванне і аснашчэнне — вынік старанняў дабрачыннай талкі: сродкі былі прадастаўлены шэрагам прадпрыемстваў і грамадскіх арганізацый, а аб'яўчэнкам падарыў дому-інтэрнату энэргазофронтальнае кухоннае абсталяванне. Новых жыхароў павіталі вершамі і спевамі навучэнцы Гродзенскага медыцынскага каледжа, удзельнікі валандэрскага руху «Крок насустрач».

Барыс ПРАКОПЧЫК.

20-ГОДДЗЕ ЕПАРХІІ Ў ТУРАВЕ

Падмурак званіцы комплексу кафедральнага сабора ў гонар свяціцеля Кірылы і Лаўрэнція Тураўскіх закладзены ў Тураве. Старажытны горад прыняў падчас святкавання 20-годдзя Тураўскай епархіі праваслаўных епіскапаў не толькі з Беларусі, але і з Польшчы, Расіі і Украіны. Шматлікія паломнікі таксама ў дзень памяці Кірылы Тураўскага наведвалі старажытны горад над Прыпяццю.

Асвячэнне падмурка пад званіцу.

На месцы сабора Тураўскіх епіскапаў, які быў пабудаваны ў XII стагоддзі і разбураны на пачатку XIII зямлятрэсам, прайшла святая літургія, якую ўзначаліў Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт, Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі. Удзельнікі свята ўсклалі кветкі да помніка Кірылу Тураўскаму і наведвалі будаўнічую пляцоўку кафедральнага сабора.

Дарэчы, Тураўская епархія — адна з самых старажытных епіскапскіх кафедраў Усходняй Еўропы, нароўні з Кіеўскай, Палацкай, Наўгародскай, Чарнігаўскай. Яна была заснавана роўнаапостольным князем Уладзімірам Святым у 1005 годзе, а адноўлена ў 1992 годзе.

Цяпер епархія займае тэрыторыю дзесяці раёнаў Гомельскай вобласці. За 20 гадоў зроблена вельмі многа па аднаўленні і адраджэнні духоўнай і гісторыка-культурнай спадчыны епархіі ў ўсяго паўднёва-ўсходняга беларускага Палесся. Толькі храмы тут зараз налічваецца 85 (у пачатку 90-х іх было 7). Зараз вядуцца рэстаўрацыйныя работы ў Свята-Міхайлаўскім кафедральным саборы Мазыры і Свята-Ражства-Багародзічым мужчынскім манастыры ў Юравічах.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

РОЗНАКАЛЯРОВАЯ РАДАСЦЬ ПРАЗАПАСА

Пётр Празাপас прыехаў на Жыткаўшчыну з Украіны. Жыў каля горада Сарны, што ў Ровенскай вобласці. Але ж менавіта тут, у маляўнічым месцы на беразе ракі Случ, у вёсцы Вільча, сустрэў спадарожніцу жыцця Тамару. А некранутая прырода Палесся яго так уразіла, што без шкадавання вырашыў застацца тут — жыць і дзіцяці нараджаць. Іх у Пятра, дарчы, чацвёра. Тры сваіх дачкі — Ганна, Людміла і Ірына, і прыёмны сын Сямён, галоўны памочнік бацькі.

— Мы для іх ствараем усе ўмовы. У іх ёсць і цёплыя хаткі, каб было дзе схавцца халоднай зімой. Калі вялікія маразы былі, дадаткова абгравалі іх. І птушкі нармальна пераносяць нашу зіму. Да невялікіх маразоў увогуле прыстасаваліся і ніякіх праблем не маюць — акліматызаваліся.

На ўсе рукі майстар, Пётр робіць усё па гаспадарцы. У акрузе яго ведаюць яшчэ і як добрага пенчыка. Але ж задавальненне ён атрымлівае ад свайго «дзіцячага» захаплення: Пётр разводзіць птушак. У тым ліку і экзатычных.

Калі ў выхадныя дні сюды, на Прыпяць, прыязджаюць адпачыць людзі (а бывае да ста машын), яны абавязкова зазірнуць да Пятра. А дзе яшчэ пабачыць паўлінаў, якія павольна разгільваюць па двары побач з курамі і гусямі? Фазаны, праўда, сядзяць у спецыяльных валях. Але ж і на іх паглядзець Пётр запрашае абсалютна бясплатна: падабаецца яму такая ўвага людзей да яго птушкіна.

Прынамсі, усю колькасць жыўнасці, якая тут знаходзіцца, Пётр нават і не спрабуе падлічыць. А вось што тычыцца парод — гаворыць, больш за 50 ёсць. Пакуль. Бо надалей ён збіраецца пашыраць сваю незвычайную рознакаляровую і рознагалосую калекцыю.

Самцы-паўліны, якія раскрываюць свой прыгожы хвост у шлюбных танцы перад зусім шэрэнкім самачкамі, індыйскія. А вось парод фазанаў многа — залацістыя, сярэбраныя, каралеўскія, алмазныя.

— У асноўным тут птушкі з цёплых краін, — раскавае Пятро.

Аднымі кармамі гаспадары кормяць і звычайных птушак, і экзатычных — тым і не патрабуюць асобнага сілкавання. Пётр паспрабаваў і разводзіць у штучных умовах экзатычных прыгажуню.

— Якіі паўліны ўжо адкладлі, але ж з першага разу эксперымент не ўдаўся. Аднак, думаю, хутка зноў

будуць яйкі, і тады, магчыма, атрымаецца вывесці маленькіх паўлінычыкаў. У майго брата, які таксама аматар птушак, яны выводзяцца. Яны перадалі 10 яек паўлінаў — з іх тры птушачкі вывеліся.

Аматары незвычайнага хобі ва ўсім свеце ведаюць адзін аднаго. І таму «экзотыку» Пятру прывозіць не толькі беларускія сябры. Ёсць тут птушкі, народжаныя ў Прыбалтыцы, Расіі, Амерыцы... Між іншым, каб купіць пару паўлінаў, Пятру прыйшлося заплаціць вялікія грошы. Раскавае, за год сабраў на гэтых прыгажуню, потым — на фазанаў.

— І так пакрысе... Думаю яшчэ пра пару відаў фазанаў... Цяпер ужо заказваў. Качкі дэкаратыўныя будуць.

Птушкі Пётр Празাপас разводзіць толькі для асабістага задавальнення. Вось калі статакі будуць хадзіць па двары, усміхаюцца ён, можна і збыць наладзіць.

Як на мой погляд — тут, у вёсцы Града на Жыткаўшчыне, можна было б пабудаваць прыгожую агародзіцу. Тым больш, ёсць вельмі цікавая прынада для турыстаў — двор экзатычных птушак. Але ж для ўзасяблення падобнага праекта, зразумела, патрэбны асобны будынак і вялікія грошы для стварэння ўсіх неабходных сёння ўмоў.

— У наш час гэта вельмі цяжка, — уздыхае Пётр Празাপас.

Ірына АСТАШКЕВІЧ. Фота аўтара.

ВЯСЁЛАЕ ЛЯЧЭННЕ

Клоўнатарыя — гэта калі клоўны наведваюць хворых, каб узняць іх настрой. Што, зразумела, спрыяе лячэнню і рэабілітацыі. Надаўна клоўнатарыя «прэзентавалі» жыхарам Віцебска на плошчы Перамогі: клоўны бліспатна весялілі людзей, дарылі падарункі дзіцяці.

— А ў Віцебскай абласной дзіцячай бальніцы валандэры-клоўны наведвалі дзіцяці, якія пацярпелі падчас пажару ў Расонскай сярэдняй школе. Хлопчык, які перанёс сур'ёзную аперацыю і наогул ні з кім не размаўляў, нават у першы раз усміхнуўся, — раскавае Галіна Жаланава, старшыня Віцебскай абласной арганізацыі Беларускага таварыства Чырвонага Крыжа.

Цяпер клоўнатарыя будзе ўкараняцца ў Оршы — у прыватнасці, у мисювай дзіцячай бальніцы. А ў перспектыве і ў іншых раёнах Віцебшчыны.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

СУПРАЦЬ «ШАХМАТНЫХ» ВАНДАЛАЎ — ТОЛЬКІ БЕТОН

Кампазіцыя з шахматных фігур, усталяваная ля Цэнтра моладзевай творчасці ў Брэсце — адно з самых шматпапулярных месцаў у горадзе. Вандалы, што ў мінулым верасні павалілі на зямлю і разбілі некалькі фігурак, а літаральна праз месяц зноў нагадалі пра сябе, яшчэ раз пашкодзілі і гіганцкія шахматы — здаецца, зноў актывізаваліся.

Ля Цэнтра цяпер засталася толькі тры фігуркі з першапачатковых васьмі. Сярод расстануча хадзячых чуткі, што з-за любові школьнікаў да кампазіцыі, якая ўжо паспела стаць адной з адметнасцяў Брэста, гарадскія ўлады збіраюцца увогуле ад яе адмовіцца.

— Нікто не збіраецца пакідаць горад без шахматнай кампазіцыі, — патлумачыў «Звяздзе» майстар па малых формах, фармоўшчык КУП «Камунальнік» горада Брэста Мікалай Котаў. — Зараз ля Цэнтра моладзевай творчасці толькі тры фігуркі, адна з якіх пашкоджаная, гэта сапраўды так. Лішч чатыры знаходзяцца ў нас на рэканструкцыі. Проста ў зымы час няма сэнсу іх аднаўляць, таму заняліся гэтым толькі цяпер. Думаю, што да дня горада работу скончым.

Урон, які прынеслі вандалы гарадской гаспадарцы, не па правілах «гуляючы» на шахматнай дошцы, дакладнай лічбай не акрэсліваецца. Але вядома, што пры ўстаноўцы адна фігурка, зробленая з арміраванага бетону, каштавала каля 3 тысяч долараў, а аднаўляць давлялося ледзь не ўсе.

Як адвучыць вандаляў рабіць шкоду, пытанне, зразумела, рытарычнае. Рэстаўратары шахматнай кампазіцыі бачаць адзінае выйсце: зрабіць пад усімі фігуркамі бетонную аснову, пасля чаго шахматы, якія раней можна было зрушыць з месца, надзейна да яе прымацоўваюць.

Ганна ГАРУСТОВІЧ.

ПЕРСПЕКТИВА НА МІЛЬЁН ТОН

Учора Беларускі металургічны завод прыступіў да будаўніцтва новага сартавога стана магутнасцю 700 000 тон пракаці ў год і перспектывай наступнага павелічэння аб'ёму вытворчасці да 1 000 000 тон. Пуск інавацыйнай вытворчасці адбудзецца ў снежні 2014 года.

Генеральны дырэктар ААТ «БМЗ» Анатоль СВАЯНОК (лева) і віцэ-прэзідэнт кампаніі «Danieli» Рэната РЭЗАРА закладваюць капсулу з пашанам на будаванне новага стана.

Як паведаміў прэс-сакратар ААТ «БМЗ» Аляксандр Аляксееў, аб'ект з'яўляецца ключавым у інвестыцыйнай праграме прадпрыемства ў гэтай пяцігодцы, ён таксама знаходзіцца ў спісе асноўных новых вытворчасцяў, якія маюць вызначальнае значэнне для інавацыйнага развіцця краіны. Увадзенне ў эксплуатацыю новага стана дазволіць заводу збалансаваць вытворчасць сталі паглыбленай перапрацоўкай і павялічыць аб'ём выпуску метызнай прадукцыі. Нагадаем: аналагічная вытворчасць на постсавецкай прасторы адсутнічае. Пастаўшчык новых тэхналогій і асноўнага абсталявання для БМЗ — сусветны лідар у гэтай галіне і даўні партнёр беларускага прадпрыемства — кампанія «Даніэлі» (Італія). Сярод прапанаваных ёю рашэнняў — спраектаванне з улікам мінімізацыі энергасатрат нагрэвалінейных печы для стана. Варта адзначыць, што аналагічная вытворчасць, як і пункт гледжання выпускаемай прадукцыі, так і прадстаўленых тэхналогій, на постсавецкай прасторы адсутнічае.

Ляанід ТУГАРЫН.

КІРОЎЦУ «МЕРСЕДЭСА» «БЕГАЦЬ» — НЕ ЎПЕРШЫНЮ

Многія, напэўна, памятаюць гісторыю, калі ў канцы сакавіка ў цэнтры Мінска «Мерседэс» уцякаў ад міліцэйскай пагоні. Днямі яна атрымала лагічнае завяршэнне.

Нагадаем каротка, што тады кіроўца гэтага аўтамабіля не выканаў патрабавання спыніцца і пачаў уцякаць па праспекце Пераможцаў, вуліцах Арлоўскай, Сурганова, Куйбышава, Якуба Коласа. Потым ён звярнуў на вуліцу Багдана Хмяльніцкага і апынуўся літаральна ў некалькіх кроках ад Дома прэсы. Хто не ведае горада: гэтая вуліца заканчваецца тупіком. Аднак кіроўца проста па клямбах выскочыў на праспект Незалежнасці, даехаў па ім да МКАД і знік. Уцякаючы ад патрульных машын, кіроўца здзейсніў дзве аварыі, неаднойчы парушыў правылы. Завочна на яго склалі 10 адміністрацыйных працолаў. Інспектары ДАІ не сталі выкарыстоўваць табельную зброю, паколькі на заднім сядзенні «Мерседэса» знаходзіліся жанчына з дзіцем. Іншамарку праз тры дні знайшлі ў двары аднаго з дамоў па вуліцы Герасіменкі ў Мінску.

А цяпер, як паведаміў прэс-службе ДАІ сталіцы, быў затрыман і сам кіроўца «Мерседэса». Знайшлі яго ў пасёлку Калодзішчы. Ён аказаўся 27-гадовай мужчына. Пакуль ён нічога не патлумачыў адносна матываў сваёй уцячкі. Аднак высветлілася, што «гоншчык» уцёк з папраўчай установы адкрытага тыпу...

Сяргей РАСОЛЬКА.

КАМП'ЮТАРНЫ САБАТАЖ

Сёлета ў Віцебскай вобласці ўжо заведзена 6 крмінальных спраў за парушэнні закону ў сферы «высокіх тэхналогій».

— Сярод іншых — крмінальная справа за камп'ютарны сабатаж у дачыненні да двух жыхароў абласнога цэнтры. Яны атрымалі несанкцыянаваны доступ на афіцыйны сайт РУП «Белтэлекам», заблакіравалі некалькі карыстальнікаў і пасля змены пароляў карысталіся іх асабістымі рахункамі. Гэта класіфікуецца як камп'ютарнае хуліганства. Нанесены і маральны ўрон карыстальнікам інтэрнэту, якія не маглі нармальна выходзіць у «сусветнае павуцінне» або ад іх імя ажыццяўляліся «аперацыі».

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ПАЖАР У РАСОНСКОЙ ШКОЛЕ: абвінавачванні пакуль не прадаўляліся

Працягваецца расследаванне крмінальнай справы, заведзенай па факце пажару ў Расонскай сярэдняй школе імя Машэрава, які адбыўся раніцай 7 сакавіка. Тады некалькі вучняў падчас эвакуацыі атрымалі траўмы. — Сёння па заведзенай крмінальнай справе абвінавачванні нікому не прадаўляліся. Альтанна больш за 40 сведкаў, прызначана больш за 30 эксперты. Самая прынцыпова важная для нас — комплексная пажарна-тэхнічная экспертыза — пакуль што не завершана. — паведаміў «Звяздзе» ва ўпраўленні Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь па Віцебскай вобласці. — Таму яшчэ рана дакладна казць аб прычыне пажару. Так, ёсць факты таго, што адбылося парушэнне дзюных патрабаванняў да эвакуацыі. Але ж ёсць такія паніжэнні, якіх краінына неабходна. Калі запасны выхад будынка задымлена, як праводзіць эвакуацыю людзей? Пасля інцыдэнту ў школах Віцебшчыны праявілі вучэньні па адрацоўцы дзейнасці падчас надзвычайных здарэнняў.

БУДАВАЛІ ДОМ... МАЙСТРУ

Робатнікам малочна-кансервавага камбіната за іх паслугі незаконна выплачвалася заробатная плата. Дом такім чынам будавалі, пачынаючы з чэрвеня мінулага і да сакавіка бягучага года. Крмінальная справа была заведзена на артыкулы, які прадугледжвае пакаранне за злоўжыванне службовымі павуцінствамі з прычынамем страты ў асабліва буйным памеры. Папярэдне высветлена, што агупны памер заробатнай платы, якую незаконна выплацілі «будаўнікам», склаў 40 мільёнаў рублёў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

■ Чулі?!

«АЛЕСЯ» БУДЗЕ ШЫЦЬ АДЗЕННЕ ДЛЯ НЯМЕЦКІХ ПАЛІЦЭЙСКІХ

Сёлета спаўняецца 50 гадоў з моманту заснавання вядомай беларускай трыкатажнай фабрыкі «Алеся». З гэтай нагоды кіраўніцтва прадпрыемства расказвае пра дзейнасць, перспектывы і праблемы гэтай вытворчасці.

Дырэктар ААТ «Алеся» Мікалай ГУРЫНОВІЧ лічыць, што сёння нашы людзі больш уважліва выбіраюць, што купляць, а што — не:

— Магчыма, менавіта з-за гэтага сваю прадукцыю «Алеся» зараз імкнецца прадаваць менавіта на экспарт — да канца 2012 года да 35% ад усяго аб'ёму вытворчасці павінна прадавацца за мяжу.

Пакуль долю экспарту на прадпрыемстве атрымалася дасяць толькі да 15%, але дырэктар перакананы, што да канца года прагнозы паказчы будзе дасягнуць, бо «Алеся» мае добры пакет заказаў. Як кажа дырэктар, калі не будзе экспарту, то не будзе і валютнай вырочкі, з якой прадпрыемства закупляе імпортную сыравіну і новае абсталяванне. Другі па значнасці прырытэт у рэалізацыі — гэта ўласная сетка фірмовых крам: прынамсі, сёння тры фірмовыя крамы «Алеся» за месяц прыносяць каля 550 мільёнаў рублёў. На трыці месяцы — сталічны гандал і прадстаўніцтва прадпрыемства ў рэгіёнах. І толькі потым рэшткі прадукцыі накіроўваюцца ва ўсе іншыя крамы краіны.

Асноўная частка прадукцыі, якая ідзе на экспарт, прадаецца ў Расіі (прычым большай папулярнасцю карыстаюцца жаночыя калекцыі), але «Алеся» працуе з іншымі краінамі — Эстоніяй, Германіяй. Дарэчы, у апошнім зусім нядаўна беларуская трыкатажная фабрыка выйграла тэндэр на пастаўку адзення для паліцэйскіх:

— У Германію будзем пастаўляць карпаратыўнае адзенне. «Алеся» ўдзельнічала ў 6-7 тэндарах у Германіі, і мы выйгралі тэндэр на выраб адзення для паліцыі Берліна і Брандэнбурга. Аб'ём — каля 35 тысяч выробаў. Першая партыя па ўмовах тэндэра павінна быць устаноўчаная — каля 800-900 выробаў, яны будуць насяцца 2-3 месяца, пасля чаго ўжо будзе пастаўлена асноўная партыя. — расказаў Мікалай Гурыновіч і дадаў, што «Алеся» выйграла яшчэ адзін тэндэр, звязаны з пастаўкай адзення для нямецкай чыгуны. — Якось наша іх задавальняе, яны плацяць за гэта добрыя грошы. Такі напрамак працы мы лічым правільным.

Аказваецца, беларускія мужчыны любяць не толькі чорнае

Дырэктар фабрыкі «Алеся» расказаў пра тое, як ствараюцца новыя мадэлі і калекцыі адзення:

— Мы не баямся канкурэнцыі, бо ў нас свая ніша. У нас не такія вялікія аб-

ёмы — мы маленькія і мабільныя. А нашы мастакі бачаць, што будзе заўтра. Часам мы іх не разумеем, але потым аказваецца, што яны мелі рацыю. Напрыклад, закуплялі мы італьянскую пражу. І мастакі кажуць — бакланавы колер трэба заказаваць. А мы прырочым: што гэта за колер, хто ж яго купіць? Але ж закупілі, выпусцілі першыя мадэлі... Тры-чатыры месяцы — абсалютная цышыня, мы ўжо думалі, што зноў прайгралі ў гэтым баі. Але потым усё расквітнілі. Тое самае было і з яркімі ружовымі колерамі для мужчын летася: мы даводзілі, што не разумеем наш мужык такіх колераў, што яму чорныя трэба, каб доўга не пачкалася. Але выпусцілі невялікую калекцыю — і што вы думаеце, яна скончылася праз 2 тыдні!

Каб адпавядаць часу, за 6 гадоў у «Алеся» ў новае абсталяванне было ўкладзена каля 1,8 мільёнаў.

— Новае абсталяванне — гэта новыя тэхналогіі, хочаць не хочаць, а трэба гэтым займацца. Да таго ж клопат пра тэхналогіі — гэта не толькі вязанне, але і скарачэнне выдаткаў на энергетыку. У нас напрыклад, уласная кацельня — паўмільярд рублёў мы ўклаў у кацёл, за гэты год хочам яшчэ набыць парогенератары. Бо беларускі вытворца не можа канкураваць са смаленскім, паколькі там 1 кілават каштуе 5 цэнтаў, а ў нас — 15, за тысячу кубоў газу яны плацяць 120 долараў, а мы — 320...

Колькі грошай прыйдзеца ўкладваць у мадэрнізацыю сёлета, дырэктар «Алеся» дакладна сказаць не можа — пакажа жыццё:

— Калі з'яўляюцца новыя тэхналогіі, то мы шукаем грошы, крэдыты і іх купляем. Сёння я не магу сказаць, што мы сёлета ўкладдзем, напрыклад, 2 мільярд рублёў. Можна, жыццё прымусяць, дык і 3 млрд укладдзем. Усё павінна быць уважана: вядома, можна набраць крэдытаў, але ж іх яшчэ трэба і своечасова вяртаць.

Дзяржава збіраецца працаць «Алеся»?

Сёння ААТ «Алеся» — амаль цалкам дзяржаўнае прадпрыемства — 78,5546% акцый належыць Дзяржкамітату па маёмасці і яшчэ 20,739% — Мінгарвыканкам (прыватным асобам — толькі 0,7064%). Але не выключаю, што дзяржпакет можа быць прададзены, пра што заявіў першы намеснік старэйня канцэрна «Беллегіш» Уладзімір АСТРОУСКІ:

— З часам доля дзяржавы будзе выстаўляцца на продаж — гэта несумненна. Але я мяркую, што калектыву і сам будзе нарашчваць свой прыбытак і выкуляць акцыі на баланс прадпрыемства. Мы не выключаем, што прыйдзецца і інвестары, але не тыя, якія зацікаўлены толькі нерухомаасцю. У дзяржавы і канцэрна няма мэты арганізаваць чарговае казіно на базе «Алеся». Наша мэта — каб гэты прадпрыемства развівалася, нарошчала аб'ёмы вытворчасці.

Праўда, у жыцці так званыя «інвестары» акрамя думанняў не пра вытворчасць, а пра нерухомаасць і зямлю амаль у цэнтры Мінска, дзе знаходзіцца «Алеся»:

— Расіяне прыязджалі і казалі: нас цікавяць толькі зямля і сцены. Усё астатняе — не, нам нават выгада пахаваць вас як канкурэнты, — распавядае Мікалай Гурыновіч і дадае, што летася «Алеся» ўжо выстаўлялася на продаж. — Пры тым, якія ў мінулым годзе былі цэны, усю «Алеся» ацанілі ў 3,5 мільёнаў. А мы толькі абсталяванне купілі на 1,8 мільёнаў! Можна было абсталяванне прадаць і адбіць свае грошы, атрымаўшы такі каштоўны кавалак у цэнтры горада...

Павел БЕРАСЕЎ, Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ

Царква можа рабіць значна больш —

упэўнены кіраўнік Дома міласэрнасці айцец Фёдар Поўны

10 гадоў таму, 19 мая 2002 года ў Мінску быў урачыста адкрыты Дом міласэрнасці. На яго стварэнне было атрымана благасленне Мітрапаліта Мінскага і Слуцкага Філарэта, Патрыярха Эзарха ўсяе Беларусі. Будаўніцтва ажыццяўлялася пад патранажам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь А. Лукашэнкі і Патрыярха Маскоўскага і ўсяе Русі Аляксея II.

Ідэя стварэння Дома, закліканая аказаваць дапамогу людзям, адраджаць і шанаваць духоўныя каштоўнасці, належыць настаяцелю прыхода ў гонар усіх Святых протаіерэю Фёдору ПОУНАМУ. Яна была выклікана яго жаданнем дапамагчы суайчыннікам пераадолець наступствы аварыі на Чарнобыльскай АЭС. І ўзнікла гэтая ідэя якраз у той час, калі ішло аднаўленне крыжа Еўфрасіні Полацкай. У выніку Дом міласэрнасці стаў першым у свеце будынкам, выкананым у форме шасціканцовага крыжа.

У яго сценах размясціліся рэабілітацыйны цэнтр «Элеас» швейнай майстэрня па пашыве царкоўнага адзення, ікананічная майстэрня, нядзельная школа, эксперыментальныя класы звычайнай школы (СШ № 137 г. Мінска) з прыватнаўзнаўнай формай выхавання, сястрыцтва ў гонар святой прападобнамуначыні вялікай княгіні Марыі і інакіі Варвары, сацыяльны цэнтр.

— Гэта не храм і не дом састарэлых, — сцвярджае айцец Фёдар. — Гэта сацыяльны аб'ект Праваслаўнай царквы, створаны для саборнага служэння людзям. Так, тутэйшы рэабілітацыйны цэнтр — адзінае месца, дзе спалучаюцца дасягненні сусветнай медыцыны і дыягнастыцы і лянчыні з канонамі і традыцыямі прываслаўя. Бо лянчэнне, якое не мае духоўнага пачатку, не дае карысці. Рэабілітацыя павінна быць усеагульнай, адзіным цэлым з трох складнікаў і ўключаць у сябе духоўнае, медыцынскае і сацыяльнае вылячэнне. У гэтым на практыцы пераканаліся лекары рэабілітацыйнага цэнтры Дома міласэрнасці. Ды і пацыенты прызнаюць, што блізкасць да храма дапамагае ім хутчэй папраўляцца. Пры гэтым дапамогу тут могуць атрымаць людзі рознага веравызнання, узросту і сацыяльнага статусу. Айцец Фёдар прызнаецца, што многія з іх потым просяць пахрысціцца іх.

Аддзела сацыяльнай рэабілітацыі ажыццяўляюцца праекты адаптацыі сацыяльна неабароненых людзей. Сястрыцтва прыхода агляка пацыентаў рэабілітацыйнага цэнтры і тых, каму патрэбны дапамога і суцяшэнне ў цяжкай хвіліны.

У ікананічнай майстэрні за дзесяць гадоў напісана каля 200 абразоў, створана некалькі плашчаніц. Гэтыя работы знаходзяцца не толькі на радзіме, але і ў многіх краінах Еўропы і Амерыкі.

Дзякуючы Дому міласэрнасці былі створаны 54 сям'і — муж і жонка знайшлі адзін аднаго тут, у парафіі. Зараз нядзельную школу наведваюць ужо іх дзеці.

— Я думаю, гэтыя 10 гадоў можна назваць трэніроўкай. Мы набылі розныя духоўныя вопыты і будзем далей развіваць сваю дзейнасць, рабіць яе больш маштабнай. Царква можа рабіць значна больш, чым робіць, асабліва калі аб'яднае свае намаганні з грамадскімі арганізацыямі, дзяржавай, — упэўнены протаіерэй Фёдар Поўны.

Святлана БУСЬКО.

■ Абітурэнт-2012

ЯКІЯ АЛІМПІАДЫ АДКРЫВАЮЦЬ ДАРОГУ Ў ВНУ?

Права на льготнае залічэнне ў кола студэнтаў ВНУ пры паступленні на адпаведны спецыяльнасці будучы мець у гэтым годзе пераможцы васымі міжнароднымі прадметнымі алімпіадамі. Паколькі некаторыя міжнародныя прадметныя алімпіады праводзяцца не кожны год, а адзін раз у два гады, адпаведны пералік зацвярджаецца ў Міністэрстве адукацыі і спецыяльнай адукацыі ў яго ўвайшлі 6-я міжнародная алімпіада па астраноміі і астрафізіцы (Бразілія), 23-я міжнародная алімпіада па біялогіі (Сінгапур), 24-я міжнародная алімпіада па інфарматыцы (Італія), 53-я міжнародная матэматычная алімпіада (Аргенціна), 6-я алімпіада школьнікаў Саюзнай дзяржавы па рускай мове і літаратуры «Расія і Беларусь: гістарычнае і духоўнае адзінства» (2011 год, Беларусь), 43-я міжнародная алімпіада па фізіцы (Эстонія), 46-я міжнародная Мендэлееўская алімпіада па хіміі (Казахстан) і 44-я міжнародная алімпіада па хіміі (ШША).

Права на залічэнне без уступных іспытаў у ВНУ і сярэднія спецыяльныя навуцальныя ўстановы будучы мець упадальнікі дыпламаў першай, другой і трэцяй ступені вышэйшайшчыя алімпіады.

Надзея НІКАЛАЕВА

ПЕРАКВАЛІФІКАВАЎСЯ...

Расследаецца крмінальная справа, заведзена ў дачыненні да былога начальніка ДАІ Глыбоцкага раёна. — Ён абвінавачваецца ва ўчыненні злачынства, звязанага з выкананнем службовых абавязкаў. Крмінальная справа расследаецца па факце незаконнага прадпрыемлівага дзейнасці асоб, якім гэты чалавек садзейнічаў, — паведаміў «Звяздзе» начальнік Упраўлення Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь па Віцебскай вобласці Уладзімір Шалухін.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ШАХМАТЫ

Пад рэдакцыяй майстра спорту Уладзіміра СЫЧОВА.

ПАДУМАЙ І РАШЫ

Белыя: Кра6, Ка7, пп. b3, d5, d6 (5). Чорныя: Крс5, Лс3, Кб6, п. e7 (4). Нічыя. Л. Тамкоў

Белыя: Крд8, Сс7, пп. a5, h5 (4). Чорныя: Кра7, Сс3, п. h4 (3). Выйгрыш.

Чакаем вашых адказаў. ПРАВЕРЦЕ СВАЕ АДКАЗЫ Змяшчаем рашэнні заданняў № 17 і № 18 масавага конкурсу, апублікаваных 21.03.2012 г.

Заданне № 17 (5 ачкоў) — два рашэнні. 1. Сс4 Крг4 2. Сс3+ Крз3.

Сёння можна сур'ёзна казаць аб сеткавым аспекце легітымнасці суб'ектаў публічнай палітыкі.

— Апошнім часам у СМІ актыўна абмяркоўваецца тэма новых сацыяльных медыя ў палітыцы. Які ваш погляд на гэтую праблему?

— Віртуальныя сацыяльныя сеткі ў Беларусі ахопліваюць значную колькасць актыўнага электарату. Сеткавыя медыя, блогі, форумі, інтэрнэт-спольнасці паступова становяцца звычайнымі элементамі палітычнай камунікацыі, новымі гульцамі на палітычным полі Беларусі. На мой погляд, не варта абмяжоўвацца аналізам выключна толькі негатыўнага ўздзеяння сацыяльных сетак на палітычны працэс. Сеткавыя тэхналогіі павінны забяспечваць стабільнасць і мадэрнізацыю палітычнай сістэмы. Мне здаецца, што і канструктыўны патэнцыял застаецца ў значнай ступені незапрацаваным як дзяржаўнымі інстытутамі, так і структурамі цывільнага грамадства. Беларускі кантэнт у блогасферы пакуль значна саптупае па сваёй папулярнасці замежнаму. У сеткавай інфармацыйнай прасторы актыўнасць дзяржаўных інстытутаў не заўсёды супадае з іх офлайн-актыўнасцю, кіраўнікі пакуль не сталі сеткавымі лідарамі. Сёння можна сур'ёзна казаць аб сеткавым аспекце легітымнасці суб'ектаў публічнай палітыкі. Магчымаць блогасферы пры таксама не цалкам выкарыстоўваюцца і для ўмацавання знешнепалітычнага іміджу Беларусі. У той жа час не трэба забываць, што сеткавыя тэхналогіі могуць ствараць пагрозу нацыянальнай бяспекцы. Прававой рэакцыяй дзяржавы на акрэсленыя праблемы сталі, напрыклад, наведаны нашыя заканадаўчыя ў сферы арганізацыі масавых мерапрыемстваў і выкарыстання сеткі інтэрнэт, якія выклікалі пэўны грамадскі рэзананс.

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.

Алена ІЛЬІНА:

«Сеткавыя тэхналогіі павінны забяспечваць стабільнасць і мадэрнізацыю палітычнай сістэмы...»

17 мая адзначаецца Сусветны дзень электрасувязі і інфармацыйнага грамадства, які ў гэтым годзе прысвечаны тэме «Жанчыны і дзячаты ў галіне інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій». Кандыдат палітычных навук, дацэнт Алена Ільіна, якая апублікавала больш за 40 прац, прафесійна займаецца праблемамі палітыкі ў галіне інфарматызацыі і інфармацыйнага грамадства.

Створана яшчэ ў 1991 годзе, яна стала першай інстытуцыйнай формай беларускай палітычнай навукі. Сучасныя студэнты-палітолагі БДУ — перспектывныя, таленавітыя, неадарныяныя. Будучая палітыка-кіраўніцкая эліта Беларусі. Я не адношуся да ліку скептыкаў, якіх ставяць пад сумнеў іх канкурэнцызольнасць на рынку адукацыйных паслуг. Палітолаг — гэта гучыць годна!

Сёлета Алена Міхайлаўна атрымала стыпендыю Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь для таленавітых маладых вучоных. Яе адзначылі за дасягненні ў галіне навукова-вучэбна-метадычнага і інавацыйнага забяспечвання працэсу дзяржаўнай палітыкі інфарматызацыі і развіцця інфармацыйна-грамадства ў Беларусі. «Гэта заслуга, безумоўна, роднай ВНУ, факультэта і, вядома, кафедры палітолагіі, — упэўнена маладая даследчыца. — Без мудрага навуковага кіраўніцтва загадкава кафедры доктара палітычных навук, прафесара Сяргея Васільевіча Рашэтнікава і падтрымкі калег, мне б не ўдалося дасягнуць поспеху. Стыпендыя ж, бюспрэчна, сведчыць аб увазе кіраўніцтва краіны да айчынай паліталогічнай супольнасці».

«Маё любімае стварэнне!» — так з гонарам называе Алена Міхайлаўна аўтарскі вучэбны курс «Дзяржаўная палітыка інфарматызацыі ў Рэспубліцы Беларусь», які ўпершыню выкладаецца студэнтам-палітолагам БДУ.

НА ШЛЯХУ ДА ІНФАРМАЦЫЙНАГА ГРАМАДСТВА...

— Ваша першая манаграфія называецца «На шляху да інфармацыйнага грамадства: дзяржаўная палітыка інфарматызацыі ў Рэспубліцы Беларусь». Як вы ацэньваеце ўзровень развіцця інфармацыйнага грамадства і электроннага ўрада ў Беларусі? Далей і яшчэ ў нас «шлях»?

ALMA MATER І ПРЭЗІДЭНЦКАЯ СТЫПЕНДЫЯ

Наша знаёмства з Аленай Міхайлаўнай пачалося ў сценах Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, калі малады і таленавіты выкладчык з вялікім энтузіязмам і самааддачай спрабавала данесці на нас, студэнтаў Інстытута журналістыкі, азы паліталогіі. На занятках у яе заўсёды было цікава. Залік па гэтай дысцыпліне ў мяне атрымалася здаць з першага разу, хоць і вельмі хваляюся. Усе пасля згадзіліся, што Алена Міхайлаўна «строгая, але справядлівая».

Яна, між іншым, скончыла з адзнакай аддзяленне паліталогіі юрыдычнага факультэта БДУ. А па размеркаванні працавала ў Інстытуте сацыяльна-палітычных даследаванняў (зараз — Інфармацыйна-аналітычны цэнтр) пры Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння дзённага аддзялення аспірантуры і паспяховай абароны дысертацыі засталася выкладаць на кафедры паліталогіі БДУ.

— Ніколі не сумнявалася ў сваім выбары навукова-педагагічнай спецыяльнасці на паліталогіі ніве Alma Mater, — сцвярджае Алена Міхайлаўна. — Наша кафедра па праве лічыцца цэнтрам выкладання і развіцця айчынай паліталогіі, падрыхтоўкі дыпламаваных спецыялістаў-палітолагаў.

ХТО СПЫНІЎСЯ Ў СВАІМ РАЗВІЦЦІ... ТОЙ АДСТАЎ... Агракамбінат «Ждановічы»

Мы прыехалі ў агракамбінат «Ждановічы» адразу пасля першамайскага свята. І разумела, адным з пытанняў, якое мы задавалі працаўнікам гаспадаркі, было наступнае: як адсвяткавалі? Адказы былі практычна адназначны: шчыравалі на палетках гаспадаркі. Адным словам, калі ўжо свята працы — значыць, па-спраўдному, без ніякіх там святочных адхіленняў. Хіба што можна было дазволіць такое адхіленне ўвечары...

Гароднінавод Валіяціна ЯШЭВІЧ.

Начальніка вытворчасці прадукцыі адкрытага грунту агракамбіната Анатоль Шклярэўскага, разумела, можна было знайсці толькі на полі. Калі ў некаторых іншых раёнах краіны ўжо адсяяліся, мы на гэты час толькі змаглі залезці ў поле. Але ва ўсе аграэхнічныя тэрміны ўключыліся. Для гэтага давалася арганізаваць кругласутачную працу, задзейнічаць выхадныя, той жа святочны дзень. Але такая ўжо ў нас служба, самі некалі выбралі такую класіфікацыю прафесію, так што наракаць не прыходзіцца, — кажа Анатоль Шклярэўскі падчас гутаркі. — Сяўбу збожжавых ужо поўнаасцю закончылі, пасялі іх на плошчы 1940 гектараў. Пры гэтым пераважную частку пасяўных плошчаў адвалі пад зернебабовыя і ячмень — адлаведна, 330 і 1610 гектараў. Цяпер вось саджаем бульбу, пад якой сёлета зоймем 250 га (летас было 200), а таксама сем цукровыя буракі — пад іх адвалі 717 га (летас было 600), кукурузу, пасевы пад якую пашырлі да 1340 га (было 1050), прычым 400 га адлучана на вырошчванне зерня (яго, дарэчы, атрымліваюць у гаспадарцы да 120 цэнтнераў з гектара — такой ураджайнасці дасягаюць у краіне толькі лянныя гаспадаркі).

— Чога зыходзіць, выбіраючы тыя ці іншыя культуры і адводзячы пад іх тую ці іншую колькасць зямлі?

— Ухіл на тое, што прыносіць грошы, дае большую рэнтабельнасць ды, вядома, на патрэбы нашай кармавой базы.

— Якія разлікі на ўраджай?

— Неблагя. Пры гэтым хачу зазначыць: сёлета вельмі добра выйшлі з іммі нашы азімыя збожжавыя і рапс. Так, калі апошняе два гады нам даводзілася практычна на 50 працэнтаў перасяваць іх, то сёлета яны выйшлі з іммі са 100-працэнтнай захаванасцю. І пшаніца, і трышкіале, і рапс (а ўсяго ў нас заняты пад азімымі значныя плошчы — каля 3700 га) — у выдатным стане. Прычым рапс ужо хутка заціць (дарэчы, мы з фотакрэспандэнтам са свайго боку можам засведчыць: вельмі добрым выдасць у гаспадарцы рапс, пасевы якога сталі шчыльнай зялёнай сцяной уздоўж адной з унутрыгаспадарчых дарог, па якой мы праезджалі).

— Карацей кажучы, — працягваў Анатоль Шклярэўскі, — віды на ўраджай вельмі неблагя. Але не кажы «гоп», пакуль не перасочыш. Мы не павінны забываць, што працуем у зоне рызыковага земляробства. Сёння мы навучыліся вырошчваць добры ўраджай, робім усё магчымае для гэтага, усё, што ад нас залежыць. Але пра ўраджай будзем гаварыць тады, калі ён апынецца ў свіране.

— Анатоль Мікалаевіч, у агракамбінате, нягледзячы на яго маштабную цяплічную гаспадарку, заўсёды вялікую ўвагу надаюць і вырошчванню агародніны ў адкрытым грунце, якой ён практычна поўнаасцю забяспечвае Мінск, прычым здымаюць вельмі высокі ўраджай — да 800 цэнтнераў з гектара капустаў, да 700 цэнтнераў — морквы. У прыватнасці, чаму было так?

— Сёлета пасевы агародніны будучы крыху меншымі, чым летас, калі мы знялі каля 12 тысяч тон і сапраўды амаль поўнаасцю забяспечылі ёю сталічны горад. Чаму пайшлі на змяншэнне? Гэта звязана з тым, што гародніну больш актыўна сталі вырошчваць і іншыя, ужо летас прапанова яўна павялічылася. І гэта можа парэкаваць непатрэбным затаварваннем, а навошта спажыўцу нясежы, леташні прадукт?

Затое мы зноў звярнуліся да такой, пакуль што экзатычнай для нашай краіны, культуры, як кавуны, першае знаёмства з якой, разумела — у сэнсе іх вырошчвання, адбылося ў нас пазалетас. Словам, трэба пастанавіць на шуканне нейкай альтэрнатыўнае звычайным кірункам, спрабаваць нешта новае, таму што рынак можа запарабаваць сёння адно, а заўтра — зусім іншае... Калі справа з вырошчваннем кавуноў добра наладзіцца (падборам найбольш прымальнае для нашай зоны сарты, гібрыды), будзем удзяляць гэтай культуры не менш увагі, чым і сваім традыцыйным культурам, будучы пашыраць пад яе плошчы.

— Ваш веснавы гарачы час заканчваецца, ці далей?

— Ды гэты гарачы час для сельскага працаўніка практычна ніколі не заканчваецца. Вунь якое надвор'е ўсталявалася, а гэта значыць — травы пайшлі ў рост. А значыць, трэба амаль адразу ж прыступаць да нарыхтоўкі кармоў, да закладвання кармавой базы для нашага немалога стагта на наступны сезон. Адлаведная кармаўборачная тэхніка ўжо практычна поўнаасцю падрыхтаваная. Значыць — зноў у поле...

— Да дзевяці. На 1.01.2012 года пагалоўе буйной рагатай жывёлы ў агракамбінате складала 5446 гадоў, у тым ліку малочныя статак — 2250 гадоў. Удой малака на карову, у сярэднім, склаў за год 6514 кілаграмаў. Усяго малака надоена каля 14700 тон; практычна ўсё малако, 96 працэнтаў, рэалізавана класам «экстра» і вышэйшым гатункам.

Да нашай сустрэчкі-гутаркі з Анатолем Шклярэўскім і іншымі супрацоўнікамі агракамбіната ўраджай сёлета на палях «Ждановічы» застаецца да-

Агракамбінат «Ждановічы»: ХРОНІКА ПЕРАМОГ І ДАСЯГНЕННЯЎ

2001 год — другое месца ў рэспубліканскім спаборніцтве па ўборцы ўраджая збожжавых і зернебабовых культур.

2002 год — трыцяе месца ў рэспубліканскім спаборніцтве ў вышэйназванай намінацыі.

2004 год — першае месца ў рэспубліканскім спаборніцтве.

2005 год — першае месца ў рэспубліканскім спаборніцтве.

Сёння наш рэпартаж — з агракамбіната «Ждановічы». Нагадаем: гэта — адна з вядучых гаспадарак краіны, шматфункцыянальнае аграпрамысловае комплекс, у якім вядуць справу па многіх кірунках. Найперш «Ждановічы» вядомыя сваёй цяплічнай агароднінай; тут маюць самы буйны ў краіне цяплічны комплекс, здымаюць найбольшы ўраджай (прадукцыя гэтага комплексу займае 48,8 працэнта ў агульным вале гаспадаркі). «Ждановічы» таксама спецыялізуюцца на вырошчванні збожжавых, агародніны адкрытага грунту, бульбы, цукровых буракоў, на вытворчасці малака і мяса буйной рагатай жывёлы, а таксама на атрыманні садавіны.

Начальнік вытворчасці прадукцыі адкрытага грунту Анатоль ШКЛЯРЭЎСКІ і вадзіцель Сяргей ІМХОВІК.

2006 год — першае месца ў рэспубліканскім спаборніцтве.

2009 год — дыплом Міністэрства сельскай гаспадаркі з высокі ўзровень арганізацыі і правядзення Беларускага аграпрамысловага тыдня.

2011 год — пераможца рэспубліканскага і абласнога спаборніцтва па ўборцы ўраджая збожжавых і зернебабовых, а таксама першае месца ў рэспубліцы па пастаўках пиваварнага ячменя.

Агракамбінат «Ждановічы» практычна штогод выходзіць пераможцам у Мінскай вобласці як па ўборцы збожжавых і зернебабовых, так і па вырошчванні агародніны ў адкрытым грунце.

Палеткі агракамбіната раскінуліся на тэрыторыі двух раёнаў — Мінскага і Дзяржынскага. Зусім нядаўна да «Ждановічы» далучана ААТ «Заслаўскае» з зямельнай плошчай каля 1300 гектараў. Гэта ўжо не першае тэрытарыяльнае пераўладкаванне «Ждановічы», і гэтыя пераўладкаванні выклікалі ў першую чаргу экспансію ў заходнім (ждановіцкім) кірунку Мінска, жывая кварталы якога няспынна наступваюць на зямлю агракамбіната.

Кіруе агракамбінатам «Ждановічы» з 1998 года генеральны дырэктар Рыгор Пятровіч Чуіко; ён жа з'яўляецца членам Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу.

Зразумела, яшчэ зусім малады ў «Ждановічах» сад, але ўжо вельмі радуе ждановіцкіх садаводаў. На час наведвання сада значная частка яго ўжо была духмянай квецення, да якой накіроўвалі свой веснавы лёт пчолы (са ждановіцкай жа «пасека», якая размясцілася побач, на аб'ёмнай транспартнай платформе).

— Добры павінен быць ураджай і яблык, і груш, — кажа начальнік цэха садаводства агракамбіната, садавод з ужо 30-гадовым стажам Аляксандр Болдзісаў. — Паглядзіце, як шмат плодовых пушышак у дрэўцаў...

— Не палохаюць магчымыя вясеннія замарозкі, якія ў нас даволі нярэдка?

— А для маладога сада яны практычна не страшныя. Малады сад цвіце на працягу двух тыдняў, і калі замарозкі з'яўляюцца, то толькі параўнальна невялікую яго частку, тыя бутоны, якія толькі што раскрыліся. Гэта стары сад цвіце ўвесь адроз, і звычайна ўсяго некалькі дзён, на якія якраз і моцны прыпасці тыя ж замарозкі. Так што павінны быць з добрым ураджаем. Разлічваем на 700—800 тон, гэта з улікам таго, што збором каля 200 тон ягад — чорнай парэчкі, ароніі, клубніцы. А ўжо ў наступным годзе павінны перасягнуць праз 1000 тон. Ну, а гадку праз 5 павінны выйсці на 10000 тон...

У ждановіцкім садзе яшчэ ранняй вясной, як належыць, папрацавалі на яго ўраджай: правалі скрупулёзна абрэзку дрэўцаў (дарэчы, на погляд садавода-аматара, які літаральна трасецца над кожнай галінкай, можа, і задажа скрупулёзна, але, як зазначае Аляксандр Болдзісаў, такая дэталёвая абрэзка крайне неабходная для лепшага плоданашэння), апрацавалі ўвесь сад супраць шкіднікаў і грыбковых захворванняў. А ўвогуле, ждановіцкія садаводы больш за ўсё звяртаюць увагу на устойлівасць да грыбковых захворванняў сарты (у прыватнасці, да паршы). Гэта пераважна сарты беларускай селекцыі.

Масавую закладку саду ў агракамбінате ўжо зрабілі, пры гэтым усяго ў ім цяпер налічваецца каля 330 000 дрэўцаў, але плануецца развівацца і далей. Рыхтуюць тут і адпа-

раўнае тэрыторыю для тэрыторыі ўборкі ўраджая збожжавых і зернебабовых культур, пры гэтым насенне для іх выпрабаванняў адлаведныя замежныя фірмы далі бясплатна. У такіх выпрабаваннях яны самі заікаваліся — гэта іх перспектыва па прасоўванні на рынак тое або іншага сорта. Тут жа варта асабліва падкрэсліць той давер, які выказаюць замежныя фірмы, што займаюцца вывадзеннем новых перспектывных сарту, да ждановіцкай цяплічнай — «прысуд» апошніх адносна вартасці таго ці іншага сорта, па сутнасці, неаспрочны.

Зразумела, не апошняе месца, а можа — нават адно з першых месцаў ва ўсёй цяплічнай справе, няхай цяпер і надзвычай высокатэхналагічнай, высокааўтаматызаванай, займае догляд раслін. А даглядаюць яго збор ужо ішоў поўным ходам. Нагадаем: цяплічная гаспадарка агракамбіната з'яўляецца найбуйнейшай у краіне і займае плошчу ў 26 гектараў. Пры гэтым у 2006-м і ў 2009 гадах у агракамбінате, побач з вёскай Багатырова, уведзены новыя цяплічныя комплексы (па 7 гектараў кожны), якія адпавядаюць найбольш прагрэсіўным, самым сучасным тэхналогіям і патрабаванням. Напэўна, не варта нагадаць, што ўся цяплічная тэхнічная дапамога лабу-данна на аснове гандальскай тэхналогіі, асноўная сутнасць якой заключаецца ў тым, што карані раслін маюцца ў кантэйнерах з нертным матэрыялам — мінеральнай ватай, і да гэтага матэрыялу паставана падаюцца спецыяльна прыгатаваныя для сілкавання раслін растворы, ачышчальныя і кропельныя паліўкі.

Працаўнікі агракамбіната вырошчваюць у сваіх цяпліцах агуркі, памідоры, перцы, баклажаны, гроначыя памідоры «чыры», па сутнасці, маглі б забяспечыць сваёй цяплічнай прадукцыяй ці не папалову жыхароў Мінска. Можна прыкныць: летас у ждановіцкіх цяпліцах вырашчана агародніны больш за 15680 тон — у разліку на кожнага мінчаніна каля 8 кілаграмаў атрымліваецца. Асабліва славіцца агракамбінат «Ждановічы» сваімі памідорамі (менавіта толькі яны і вырошчваюцца ў новых цяплічных комплексах «Багатырова»). Прычым тут дасягаюць ў ураджайнасці да 66 і болей кілаграмаў з кожнага квадратнага метра цяплічнай плошчы за ўвесь сезон, які доўжыцца ад часу пасеву памідораў да сярэдзіны лістапада наступнага года; а на ўчастках, дзе прымяняцца штучнае, электрычнае, дасвечванне, здымаюць нават да 95 кілаграмаў. Тут жа падкрэслім: ураджайнасць ждановіцкіх цяплічных памідораў і агуркоў — адна з найбольш высокіх сярод цяплічных камбінатаў краіны.

Для дзевяці. Па выніках працы за леташні год удзельная вага агракамбіната «Ждановічы» ў валавай вытворчасці цяплічнай прадукцыі склала ў краіне 15,7 працэнта, у Мінскай вобласці — 34,6, сярэдняя ўраджайнасць агародніны — 60,4 кілаграма з метра квадратнага, што на 16 кілаграмаў болей у параўнанні з сярэднярэспубліканскім паказчыкам. Ужо сёлета (а пачатак збо-

Сад заўжды прыгожы, а квітненчы — самы чароўны! — кажа галоўны знаўца гэтай галіны Аляксандр БОЛДЫСАЎ.

таварнай ферме, у агракамбінате разгарнулі маштабныя будаўнічыя работы на МТФ «Фрунза». Аднак, найперш варта адзначыць: 7 гадоў таму да агракамбіната быў далучаны Шымановіч. А яна расказвала і паказвала: «Вось паглядзіце, якія ў нас цяпер цудоўныя бытавыя памішканні. А ў нашым «чырвоным кутку» ёсць халадзільнік, тэлевізар, мікрахвалевая печ. І надзею ад сваёй кароў сталі па 6000 літраў малака за год, а было 4000. За кошт чаго дасягнулі гэтага выніку? Значна палепшылася кармавая база, палепшыліся ўмовы ўтрымання жывёлы, правалі селекцыйную работу; ды і тыя ж бытавыя ўмовы для людзей адгледвалі сваю стаючую ролю. Я-дом, усё гэта прыйшло пасля нашага далучэння да агракамбіната...»

Але цяпер і ўжо дасягнутае тут яўна не задавальняе. Таму было пастаўлена пытанне аб рэканструкцыі фермы. Зрэшты, чаму рэканструкцыя? Дакладней скажаць, гэта новае маштабнае будаўніцтва. Усутыч да старой фермы ўзводзіцца зусім новы сучасны корпус для ўтрымання жывёлы, а на наступны год запла-

сёна павінны паступіць свінаматкі. Карацей кажучы, усё па плане. Аднак падкрэслім больш важнае: у агракамбінате, такім чынам, збіраюцца развіваць свінагадоўлю, выкарыстоўваючы найлепшыя на сёння ў свеце ў гэтай справе дацкі вопыт.

Аднак і гэтак будаўніцтва ў агракамбінате — яшчэ не усё. На базе цяплічнага комплексу «Багатырова», непадалёк ад яго, у гаспадарцы пачалі ўзводзіць цяпліцы па вырошчванні ружоў, прычым разлічваюць зразаць іх каля 8—10 мільёнаў штук за год. Карацей кажучы, не хлебам адзіным... А чаму б і не?

Пра «Ждановічы» ўжо даводзілася пісаць раней. У адным з апошніх матэрыялаў мы спрабавалі некалькі падаружныя прынцыпы выдзянення тэмы. Пры гэтым зазначалася: у «Ждановічах» тут жа рэагуюць на запатрабаванні рынку, на надзеянні патрэбы краіны; у «Ждановічах» падабралася дружная каманда спецыялістаў, якія выдатна ведаюць сваю справу, якія ставяцца да яе з усёй адказнасцю; у «Ждановічах» вывучаюць і тут жа прымяняюць у сябе перадавыя сучасныя вопыт.

Усе гэтыя высновы застаюцца ў сіле. Але яны названы яўна не усё. Дададзім:

у «Ждановічах» заўсёды дзейнічае дакладна адлажаны вытворчы канвее; у «Ждановічах» зроблена стаўка на няспыннае развіццё, на перспектыву. Дарэчы, у самім агракамбінате наокамі гэтага так кажуць: «Хто спыніўся ў сваім развіцці — той адстаў».

І на заключэнне такі цікавы факт, які сведчыць пра вельмі многае. На час наведвання «Ждановічы» мы наспрамілі на сустрэчку з намеснікам генеральнага дырэктара Мікалаем Пракопчыкам. А ён, як аказалася, з раніцы паехаў у адну з вёсак, каб папрасіць адзінокай жанчыны-пенсіянеркі арганізаваць у яе хаце кладку новай печы. І гэта, нагадаем, у гарачы перыяд гэтага веснавага дня. Зрэшты, у чаму гэта павінна здзіўляць нас? Безумоўна, такое стаўленне да людзей павінна быць нормай жыцця для кожнай гаспадаркі, для кожнай арганізацыі, кожнага прадпрыемства.

Іван БАРАНОУСКІ. Фота Яўгена ПЯСЦЫЦКАГА, унп 60049705

На будаўніцтве новага памішкання МТФ «Фрунза». На здымку намеснік генеральнага дырэктара Мікалай ПРАКОПЧЫК (першы справа), кранаўшчык Андрэй ШТУРО, стропальшчык Мікалай МАЛАШУК.

сваім традыцыйным культурам, будучы пашыраць пад яе плошчы.

— Ваш веснавы гарачы час заканчваецца, ці далей?

— Ды гэты гарачы час для сельскага працаўніка практычна ніколі не заканчваецца. Вунь якое надвор'е ўсталявалася, а гэта значыць — травы пайшлі ў рост. А значыць, трэба амаль адразу ж прыступаць да нарыхтоўкі кармоў, да закладвання кармавой базы для нашага немалога стагта на наступны сезон. Адлаведная кармаўборачная тэхніка ўжо практычна поўнаасцю падрыхтаваная. Значыць — зноў у поле...

— Да дзевяці. На 1.01.2012 года пагалоўе буйной рагатай жывёлы ў агракамбінате складала 5446 гадоў, у тым ліку малочныя статак — 2250 гадоў. Удой малака на карову, у сярэднім, склаў за год 6514 кілаграмаў. Усяго малака надоена каля 14700 тон; практычна ўсё малако, 96 працэнтаў, рэалізавана класам «экстра» і вышэйшым гатункам.

Да нашай сустрэчкі-гутаркі з Анатолем Шклярэўскім і іншымі супрацоўнікамі агракамбіната ўраджай сёлета на палях «Ждановічы» застаецца да-

даць такі даволі паказальны штырх. На адным з палёў агракамбіната рыхтавалася глеба для вяснянай сяўбы. Але вось няўдана: зпамятаў аграгарт, які апрацоўваў плёбу, хоць, дарэчы, гэта і быў аграгарт вядомай нямецкай фірмы Lenker. Як патлумачыў механік Віктар Стэльмах, падшышчы камрата разваліліся. Словам, і спавутка імартная тэхніка мае ўласціваць выходзіць са строю. Але размова не пра гэта. Да гэтага аргата амаль тут жа падкаціла тэхнічная дапамога разам з інжынерам па сельгасмашынабудаванню Андрэем Лубачкіным і, вядома ж, з патрэбным для замены вузлом. Як патлумачыў наш гід па гаспадарцы, намеснік генеральнага дырэктара па ідэалогіі Мікалай Пракопчык, хуткая тэхнічная дапамога ў агракамбінате — заўжды напалатовае падчас такіх аварыяў, як пасяўна, уборачная і іншыя; тут усё робіцца для таго, каб запустыць аграпрамысловае канвее працаваў без збоў, няспынна.

Калі на палях, падведаных Анатолем Шклярэўскаму, ураджай сёлета на палях «Ждановічы» застаецца да-

Гэтымі саджанцамі праз нейкі час папоўніць сад агракамбіната. Іх даглядае Зінаіда УЛАСАВА.

Некаторыя палеткі агракамбіната падступаюць да ўскраіны новых мінскіх мікрараёнаў. У такіх месцах збіраюцца гэтыя фотаздымкі. Камбінаваны аргат апрацоўвае глебы рыхтуе да працы Віктар СТЭЛЬМАХ.

